

Esilist. tsto 101/9.4.1986

TURKU, KURALA, HANNUNNIITTU

Rautakautisen hautaröykkiön ympäristön tutkimukset

19.8. - 30.9.1985

TURUN MAAKUNTAMUSEO ÅBO LANDSKAPSMUSEUM

HAKEMISTO

	sivu
YLEISIÄ TIETOJA KAIVAUSKOHTEESTA JA KAIVAUKSESTA	1
1. Kohteen sijainti ja maanomistaja	1
2. Kaivauksen löydöt, valokuvat ja näytteet	1
3. Aikaisempi tutkimus ja löydöt	1
4. Kaivauskohteen ympäristö	2
5. Työjärjestelyt	3
6. Mittaukset	3
7. Kohde ennen tutkimuksia	5
8. Ruutujako	5
9. Kaivaustapa	6
10. Kaivausalueen merkitseminen maastoon	7
KAIVAUSALUE 1	9
11. Kerros 1 kaivausalueella 1	9
12. Kerros 2 kaivausalueella 1	9
13. Kerros 3 kaivausalueella 1	10
14. Kerrokset 4-6 kaivausalueella 1	11
15. Tulisija ruuduissa 854/118 ja 854/120	11
16. Pohjamaan tarkastus kaivausalueella 1	12
KAIVAUSALUE 2	13
17. Röykkiön kiveyksen reunan tutkiminen	13
18. Kerros 1 kaivausalueella 2	14
19. Kerros 2 kaivausalueella 2	14
20. Pohjamaan tarkastus kaivausalueella 2	14
KOEKUOPAT JA KOEPISTOT	15
NÄYTTEET	16
TIIVISTELMÄ	16
TULKINTOJA	17
Liite 1 : Kaivauskohteen sijainti	
Liite 2 : Kaivauskohteen yleiskartta	
Liite 3 : Tiedot kaivauksen korkeuskiintopisteistä	
Liite 4 : Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen kartoista	
Liite 5 : Kaivauskartat	
Liite 6 : Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen koekuopista ja koepistoista	
Liite 7 : Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen hiilinäytteistä	
Liite 8 : Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen maanäytteistä	
Liite 9 : Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen valokuvista	

YLEISIÄ TIETOJA KAIVAUSKOHTEESTA JA KAIVAUKSESTA

1. Kohteen sijainti ja maanomistaja

Vuonna 1985 tutkittu alue sijaitsee Turun Kuralan kaupunginosassa Paaskunnan kylään kuuluvalla tontilla Kurala-62-1 katuosoitteessa Virvuntie 3. Paikalta n. 50 m luoteeseen on Hannunniitun koulu. Kaivauskohteena olleen alueen maanomistaja on Turun kaupunki, kiinteistöosasto, osoite: Linnankatu 26, 20100 TURKU, puhelin: 921-337220.

Vuonna 1985 kaivetut alueet sijaitsevat peruskarttalehden "Littainen" 1043 12 alueella siten, että peruskoordinaatiston x-koordinaatti kaivausalueiden eteläreunassa on 6705 84 ja pohjoisreunassa 6705 86, y-koordinaatin ollessa kaivausalueiden länsireunassa 1573 11 ja itäreunassa 1573 12.

2. Kaivauksen löydöt, valokuvat ja näytteet

Tätä kirjoitettaessa kaivauksen löydöt on suunniteltu luetteloitavaksi museoviraston kokoelmiin päänumerolla KM 22909. Diapositiivit ja mustavalkoiset negatiivit on tarkoitus arkistoida Turun maakuntamuseon valokuva-arkistoon. Näytteisiin kuuluu 75 maanäytettä ja 14 hiilinäytettä, joita säilytetään Turun maakuntamuseolla.

3. Aikaisempi tutkimus ja löydöt

Hannunniitun koulun tontilla oleva kiviröykkiö todettiin mahdolliseksi muinaisjännökseksi syksyllä 1983. Paikalta löydettiin rakennuslaajennusta suunniteltaessa osaksi tiheikön peittämä kiviröykkiö, jonka tarkastivat 3.10.1983 apulaisprofessori Gunnar Glückert Turun yliopiston maaperägeologian osastolta sekä FL Jukka Luoto. Röykkiön tarkasti myös Tapani Tuovinen 9.10.1983, ja tästä tarkastus-

käynnistä on selonteko Turun yliopiston arkeologian osaston arkistossa.

Kesällä 1984 Turun maakuntamuseo tutki Hannunniitun kivistä rökkiön lähes kokonaan. Tuolloin rökkiö todettiin haudaksi ja ajoitettiin löydetyin keramiikan perusteella aikaan n. 1000 eKr. - 400 jKr. Rökkiöstä löydettiin palaneita luunsiruja, mutta keramiikkaa lukuun ottamatta sieltä ei löydetty esineitä tai esineiden osia. Vuoden 1985 kaivaus oli jatkoa edellisen vuoden tutkimukselle. Esihistoriallisia hajalöytöjä Hannunniitun muinaislöytöpaikan lähistöltä ei ole tiedossa.

4. Kaivauskohteen ympäristö

Vuosina 1984-1985 tutkitut alueet sijaitsevat mäellä, jonka pituus itä-länsi-suunnassa on noin 40 metriä ja leveys pohjois-etelä-suunnassa noin 15 metriä. Mäki kohoaa ympäristöstään selvästi, mutta sen korkeus ympäristöönsä nähden on silti vain 1-2 metrin luokkaa. Mäki on savi- ja hiekkakerroksista koostuvaa kangasmaata, jossa on maaperässä podsolimaannokselle ominaiset kerrokset. Kivilouhikkoa on mäellä harvassa maan pinnalla.

Kun muinaisjäännös löydettiin, sen ympäristö oli tiheikön peitossa. Lähistön asukkaiden kertoman mukaan mäki, jolla rökkiö sijaitsi, oli ollut puliukkojoukkien suosima oleskelupaikka. Talvella 1984-1985 puusto harvennettiin Hannunniitun koulun luota rökkiön ympäristöstä.

Kesällä 1985 saatettiin kaivausta ja koekuoppia tehtäessä todeta, että sama mäki, jolla rökkiö sijaitsi, oli ollut viimeksi kuluneina vuosikymmeninä toistuvasti roskien kätkemispaikkana. Kaivausruuduistakin tavattiin useita roskakuoppien paikkoja. Kaivauspaikan ympäristöstä ei löydetty kaivausten aikana esihistoriallisen ajan irtolöytöjä, ellei yhtä rautakuonan palaa, joka löydettiin puun juurakosta, voida pitää esihistorialliseen aikaan kuuluvana.

5. Työjärjestelyt

Kiviröykkiön ja sen ympäristön tutkimukset olivat kii-reelliset, koska Hannunniitun koulun laajennusosa oli tar-koitus rakentaa alueelle, jolla röykkiö sijaitti. Tutki-mukset suoritettiin jälkimmäisen kerran ajalla 19.8. - 30.9.1985 Turun kaupungin rahoituksella. Työssä oli 26.8. alkaneella ja 13.9. päättyneellä jaksolla kerrallaan 5 työntekijää, jotka kaikki olivat opiskelleet arkeologiaa. Kaivauksen alku- ja loppuvaiheen aikana työryhmä oli tätä pienempi vaihdellen hieman kooltaan. Kaivauksella olivat töissä kaiken kaikkiaan seuraavat Turun maakuntamuseon palvelukseen kaivausta varten palkatut henkilöt:

Antikainen, Aija
Itkonen, Pertti
Laukkanen, Esa
Pietikäinen, Taina
Sepänmaa, Timo
Sipilä, Jukka
Tiitinen, Teija
Toivanen, Anna
Vuorinen, Juha-Matti

Lisäksi kaivauksella työskentelivät loppuvaiheen aikana seuraavat Turun maakuntamuseon palveluksessa olevat henki-löt:

Buschmann, Gabriela
Koski, Janne
Viitaharju, Johanna

Kaivauksen suorittamista johtivat käytännössä kentällä Esa Laukkanen ajalla 19.8. - 30.8. ja 18.9. - 30.9. sekä Juha-Matti Vuorinen ajalla 2.9. - 13.9. Kaivauksen valo-kuvauksista huolehti pääasiassa Pertti Itkonen. Karttoja piirsivät kenttätöiden aikana useat henkilöt.

6. Mittaukset

Kaivausalueiden paikanmäärittysten lähtöpisteenä oli monikulmiopiste n:o 5198, jonka sijainti Turun kaupungin mittausosaston käyttämässä koordinaatistossa tunnettiin.

Pisteen x- ja y-koordinaattien arvot Turun kaupungin koordinaatistossa ovat:

$$\begin{aligned}x &= 105\,859,844 \\y &= 73\,146,011\end{aligned}$$

Vaakituskone asetettiin tälle pisteelle, ja koneen suuntakehän ja kantakartasta tunnetun suuntakulman avulla määritettiin kaupungin koordinaatiston mukaiset ilmansuunnat. Kaivauskoordinaatiston akselit tehtiin saman suuntaisiksi kaupungin koordinaatiston akselien kanssa, ja kaivauskoordinaatiston lähtöpisteeksi valittiin Turun kaupungin koordinaatiston piste:

$$\begin{aligned}x &= 105\,860,00 \\y &= 73\,146,00\end{aligned}$$

Tämä piste valittiin siksi, että se voitiin merkitä samaan kiveen, jossa monikulmiopiste n:o 5198 on. Samalla kaivausruutujen rajalinjat sijoittuivat Turun kaupungin koordinaatiston tasaisilla metrilukemilla oleville akselien suuntaisille linjoille. Kaivauskoordinaatiston lähtöpiste merkittiin hakkaamalla rasti sen kohdalle samaan kiveen, jossa monikulmiopiste n:o 5198 on merkittynä rautaputkella. Kaivauskoordinaatiston lähtöpistettä tarkoittava rasti tuli 16 cm pohjoiseen ja 1 cm länteen monikulmiopisteestä n:o 5198.

Korkeusmittausten lähtökohtana oli korkeuspiste n:o 2402, jonka korkeus Turun kaupungin mittausosaston käyttämän NN-korkeusjärjestelmän mukaisesti oli 23,343 m mpy. Kaivauksen kiintopisteenä käytettiin mainittua monikulmiopistettä n:o 5198, jonka vaakituslukema oli 86, ja jonka absoluuttiseksi korkeudeksi mitattiin siirtämällä sille vaakitusketju korkeuspisteestä n:o 2402 arvo 24,05 m mpy. Mittausta ei suljettu, koska monikulmiopistekortin mukaan pisteen korkeus oli 24,04 m mpy, minkä katsottiin oleva riittävän yhtäpitävä vaakittamalla saadun korkeusarvon kanssa. Kaivauksen kiintopisteen korkeus muunnettuna N60-järjestelmän arvoksi on 24,22 m mpy. Muunnoksessa käytetty vakio oli seuraava: $\Delta h_{(N60-NN)} = 166,4 \text{ mm}$.

7. Kohde ennen tutkimuksia

Kaivaus tehtiin koekuoppia ja koepistoja lukuun ottamatta kahdella erillisellä kaivausalueella. Vuonna 1984 kaivamatta jäänyt röykkiön reunaosa muodosti läpimitaltaan 40-60 cm:n kokoisista kivistä koostuvan kivirivin, joka ympäristöineen oli toisena kaivausalueena. Toinen kaivausalue oli mäen länsipään korkein kohta, jossa maan pinnasta pisti esiin tavallista tiheämmässä sijaitsevia, läpimitaltaan noin 20-30 cm:n kokoisia kiviä. Tällä kohtaa oli havaittavissa heikosti erottuva kohoutuma maan pinnassa. Huomattakoon kuitenkin, että kohoutuman keskellä kasvoi tyvekäs mänty, joten on mahdollista, että männyn juuristo oli osaltaan nostanut maan pintaa koholle.

8. Ruutujako

Kaikki kaivausruudut numeroitiin niiden lounaiskulman x- ja y-koordinaattien mukaan. Koordinaatit otettiin Turun kaupungin mittausosaston koordinaattijärjestelmästä lyhentämällä desimaalipilkkua edeltävä numerosarja niin, että vain kolme viimeistä numeroa jätettiin jäljelle. Esimerkiksi merkintä 854/118 tarkoittaa ruutua, jonka lounaiskulman sijainti on:

$$\begin{aligned} x &= 105 \frac{854}{118},00 \\ y &= 73 \frac{118}{118},00 \end{aligned}$$

Koekuoppien ja koepistojen kohdalla noudatettiin saman tapaista menettelyä, mutta niiden kulmia ei sijoitettu tarkoituksella tasaisille metrilukemille, joten koekuoppien ja koepistojen tunnuksena käytettävät numerot tarkoittavat niiden lounaiskulmaa lähinnä olevaa koordinaattiston akselien suuntaisten tasametrilinjojen leikkauspistettä.

Kaivettua maapinta-alaa oli kaivausruuduissa yhteensä 68 m², ja koekuoppien yhteinen pinta-ala oli 29 m². Kukin kaivausruutu oli kooltaan 2 m X 2 m ja kukin koekuoppa

1 m X 1 m.

Kaistale vuonna 1984 tutkittua aluetta ulottui vuoden 1985 kaivausalalle ruutuihin 862/118, 860/118 ja 858/118. Tätä kohtaa ei kaivettu uudestaan. Vuonna 1984 tutkimatta jäänyt röykkiön länsireunassa sijainnut kivirivi kaivettiin kaistaleena, joka sijoittui sivujensa puolesta viistoon kaivauskoordinaatiston akseleihin nähden.

Tässä kaivauskertomuksessa ja sen liitteissä käytetään mäen länsipään korkeimmalla kohdalla olleista linjojen 854-862/118-122 kaivausruuduista yhteisnimitystä kaivausalue 1. Vuonna 1984 tutkitun röykkiön länsireunalla sijainneen kivirivin ympäristössä kaivettuja linjojen 860-866/108-114 ruutuja nimitetään yhteisnimityksellä kaivausalue 2.

Kaivausalueella 1 kaivettiin 3 kerrosta ruuduista 862/118, 862/120, 860/118, 860/120, 860/122 ja 858/122 ja 6 kerrosta muista ruuduista. Kaivausalueella 2 kaivettiin 2 kerrosta kaikista ruuduista.

Kolme päällimmäistä kaivauskerrosta kaivettiin luonnollisten maakerrosten mukaan kaivausalueella 1. Molemmat kerrokset kaivausalueella 2 kaivettiin samalla tavoin. Näin menetellen saatiin kartoittamistasoja vaakitettaessa samalla vaakituslukemat maakerrosten vaihtumistasoista. Päällimmäisenä maakerroksena ollutta kariketta oli noin 10 cm:n paksuudelta kaivausalueilla 1 ja 2. Toinen kaivauskerros oli podsolimaannoksen huuhtoutumiskerros, ja myös sen paksuus oli noin 10 cm, paitsi ruuduissa 862/118, 862/120 ja 860/122, joissa maakerrokset olivat lähellä peruskallion pintaa ja sen vuoksi niin ohuita, että niissä 2. kerros kaivettiin vain 1-2 cm:n vahvuisena. Kerrokset 4-6 olivat maannoksen alaista pohjamaata, ja ne kaivettiin säännöllisesti 10 cm:n paksuisina.

9. Kaivaustapa

Kaivaminen tapahtui sekä lapioilla että lastoilla. Ne kohdat, jotka näyttivät olevan vailla kaikkia merkkejä ih-

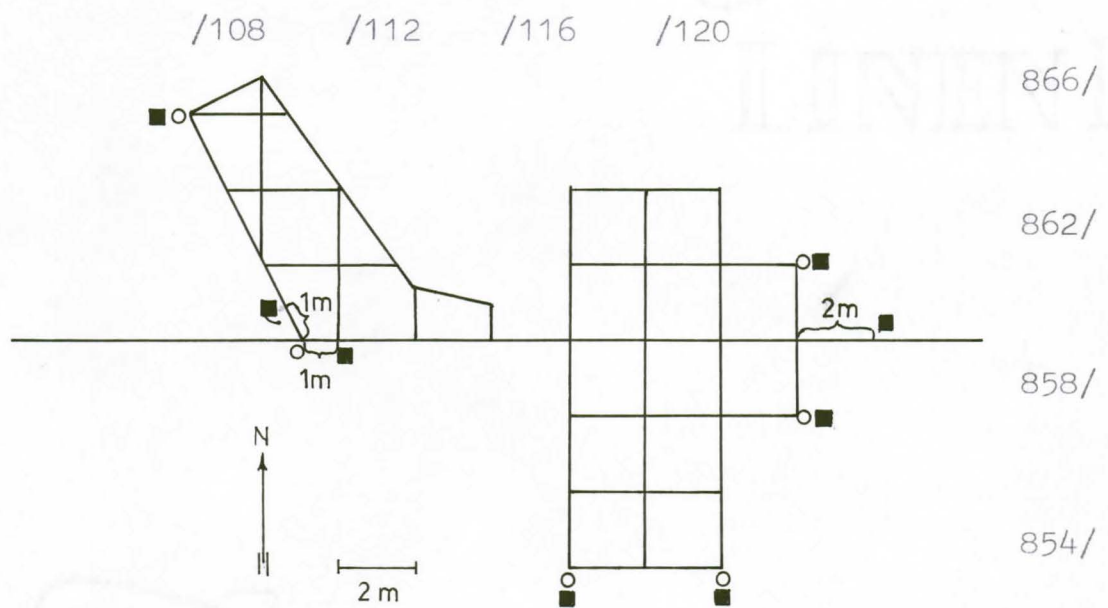
misen toiminnasta, kaivettiin siten, että maa irrotettiin lapiolla ja tarkastettiin lastojen avulla ennen maakasaan kuljettamista. Kaivauksella löydetyn tulisijan ympäristö, mäen länsipään korkeimmalla kohdalla olleen tiheän kivikon taso sekä todettu keramiikan löytötaso kaivausalueella 1 kaivettiin lastoilla. Etupäässä lapiolla kaivettiin keramiikan löytötason ja kivikon tason ylä- ja alapuolella olleita kerroksia sekä kaukana kivikosta ja tulisijasta olleita löydöttömiä tai lähes löydöttömiä kohtia. Kaivausalue 2 kaivettiin lapiolla ja lastoilla. Maata ei seulottu kummallakaan kaivausalueella.

Löytöjä - myös massalöydöt mukaan lukien - kaivaus tuotti siinä määrin niukasti, että niistä yleensä merkittiin muistiin ruudunsisäiset koordinaatit ja vaakituslukema. Ruudunsisäisten koordinaattiakselien nollapisteenä oli ruudun lounaiskulma siten, että x-koordinaatti kasvoi siitä pohjoiseen päin ja y-koordinaatti itään päin.

10. Kaivausalueen merkitseminen maastoon

Kaivauksen jälkeen jätettiin maastoon merkit kaivausalueiden mahdollista myöhempää paikantamista helpottamaan. Tällaisiksi merkeiksi asetettiin muovisia ja puisia merkkipaaluja seuraavalla sivulla olevan piirroksen osoittamiin paikkoihin. Lisäksi yksi puupaalu jätettiin paikkaan, jonka sijainti kaivauskoordinaatistossa on: $x = 860,00$; $y = 141,00$. Muovipaalut katkaistiin 15 mm:n läpimittaisesta sähköasennusputkesta ja puupaalut 1" X 2" vahvuisesta rimasta. Paalut upotettiin näkymättömiin maan sisään.

Maastoon jätetyt kaivausalueiden merkit

0 = muovinen merkkipaalu

■ = puinen merkkipaalu

KAIVAUSSALUE 1

11. Kerros 1 kaivausalueella 1

1. kaivauskerroksessa maa oli kariketta. Harva ja epä-säännöllinen kivikko tuli näkyviin ruuduissa 858/118, 858/120 ja 856/118. Näitä kiviä ei irrotettu siirryttäessä kaivamaan 2. kerrosta, koska kivikko haluttiin saada esille koko laajuudessaan ennen sen purkamisen aloittamista.

12. Kerros 2 kaivausalueella 1

Ensimmäisessä kerroksessa esille tullut kivikko laajeni toisessa kerroksessa ulottumaan ruutuihin 860/120, 860/122, 858/118, 858/120, 858/122 ja 856/118. Sen kivet olivat suhteellisen tasakokoisia ja tavallisimmin läpimitaltaan noin 10-15 cm. Kivet säästettiin paikallaan, kunnes ne oli valokuvattu ja niistä oli tehty välitason karttapiirros. Tämän jälkeen koko kivikon alueelta irrotettiin yhdellä kertaa kaikki näkyvissä olevat kivet, jotka saatiin kohtuudella irtoamaan. Irrotetun kivikerroksen alta paljastui yhä kivikkoa, joka on piirrettynä 2. tason tasokarttoihin. Kivikko näytti ihmisen kokoamalta päätellen sen epätavallisen suuresta tiheydestä, mutta mitään rakenteita tai järjestystä siinä ei voitu havaita.

Sunnilleen ruuduissa 862/118 ja 862/120 oli 2. ja 3. kaivauskerroksessa näkyvissä likaantuneen maan alue. Se sijaitsi kallion päällä olevissa maakerroksissa ja näytti jatkuvan vuonna 1984 kaivetulta alueelta. Lähinnä entistä kaivantoa likaantunut maa oli tummaa nokista hiekkaa, joka ruudun 862/120 alueella muuttui ruskeahkoksi likaiseksi hiekaksi. Näiden erilaisten maalajien raja oli erittäin selvä.

13. Kerros 3 kaivausalueella 1

Kolmannessa kaivauskerroksessa esiintyi yhä tiheätä kivikkoa samalla alueella ruuduissa 860/120, 860/122, 858/118, 858/120, 858/122 ja 856/118 kuin ylemmässäkin kerroksessa. Tästä kivikosta tehtiin kolmatta kerrosta kaivettaessa välitason karttapiirros ja kivikko valokuvattiin, jonka jälkeen se irrotettiin. Sen alla ei ollut enää kivikkoa yhtä tiheässä kuin siihen asti. Tämän kaivausalue 1:n keskikohdalla olleen kivikon kohdalta ei missään vaiheessa tavattu mainittavia määriä hiiltä tai likamaata.

Ruuduissa 860/120 ja 858/120 ja muuallakin kaivausalueella 1 esiintyi 3. kaivauskerroksessa muutamia pieniä hiilen paloja, mutta ei hiili- tai nokimaaläiskiä. Muutamia likamaaläiskiä esiintyi 3. kaivauskerroksessa ja ne merkittiin 3. tason tasokarttaan. Ruutujen 856/118 ja 856/120 rajalla oli noin 60 cm halkaisijaltaan oleva pyöreähkö likamaaläiskä.

Ruudut 862/118 ja 860/118 kaivettiin peruskallioon asti. Ruutujen 862/120, 860/120, 860/122 ja 858/122 kaivaminen lopetettiin, koska näissä ruuduissa ei oltu havaittu merkkejä ihmisen toiminnan värjäämistä kerroksista eikä niiden alueelta ollut tullut sanottavasti löytöjä. Kun tiheä kivikko oli loppunut sieltä, missä sitä oli ollut, ja vastassa näytti olevan ihmisen koskematon pohjamaa, lopetettiin näiden ruutujen kaivaminen, mutta silti niiden pohjatasoja syvemmälle kaivettiin koepistoja. Lisäksi samojen ruutujen osia tutkittiin lapioilla ja lastoilla vielä pohjatason saavuttamisen jälkeenkin.

Kolmatta kerrosta kaivettaessa tuli kokonaisuudessaan näkyville ruuduissa 854/118 ja 854/120 olevan tulisijan pinta. Sen kivikko jätettiin paikalleen, kunnes koko tulisijan ympäristö oli kaivettu pohjatasoon asti.

14. Kerrokset 4-6 kaivausalueella 1

Kaivausalueella 1 kaivettiin kerrokset 4-6 ainoastaan ruuduissa 856/118, 856/120, 854/118 ja 854/120. Maa oli näissä kaivauskerroksissa podsolimaannoksen alaista pohjamaata, jossa oli vaihdellen hiekkaa, silttiä ja savea. Erityisinä havaintoina pantiin merkillä, että 5. kaivauskerroksessa oli palaneita kiviä ruudussa 854/120 lähellä kaivausalueelta todettua tulisijaa. Vielä 6. kaivauskerroksesta löytyi posliinin paloja, mikä osoitti, kuten ylemmistä kaivauskerroksista löydettyt runsaat nykyajan jätetavaralöydötkin, että kaivausalue 1:n kohta oli ollut käytössä roskien kätköpaikkana.

15. Tulisija ruuduissa 854/118 ja 854/120

Jo ennen tasokaivauksen aloittamista kaivausalueella 1 tiedettiin, että merkkejä tulenpidosta löytyy suunnilleen kaivauskoordinaatiston kohdasta, jonka sijainti oli: $x = 855$, $y = 118$. Tuohon kohtaan kaivauksen alkuvaiheessa tehdystä koekuopasta oli löydetty pala esihistoriallista keramiikkaa sekä nokea, hiiltä ja tiheässä olevia nokisia kiviä. Havainnot tulenpidosta vaikuttivat osaltaan tasokaivauksella tutkittavan kaivausalue 1:n paikan määrittämiseen.

Ruutujen 854/118 ja 854/120 kohdalla olevan tulisijan pintataso sijaitsi kolmannessa kaivauskerroksessa podsolimaannoksen rikastumiskerroksessa hiekkamaassa. Tulisijan pintatason absoluuttinen korkeus oli 23,1 m mpy (N60), ja sen syvimmän pohjataso absoluuttinen korkeus 22,6 m mpy (N60).

Kerroksia 3-6 kaivettaessa tulisijan kiveyksen annettiin olla koskemattomana, jotta tulisija voitaisiin lopuksi purkaa omana työvaiheenaan ja piirtää siitä samalla profiili. Piirrettäväksi aiottu profiililinja sijoitettiin suunnilleen päällimmäisen tulisijan kivikerroksen keskelle niin, että se vedettiin kokonaan koekuopan teossa rikkoma-

tonta kohtaa pitkin.

Tulisijaa purettiin kivikerros kerrallaan ensin profiililinjan luoteispuolelta. Jokaisen kivikerroksen pinta kartoitettiin, vaakitettiin ja valokuvattiin. Näin profiililinjan luoteispuolesta tehtiin kaikkiaan 7 karttapiirrosta liedestä, ja vastaavat valokuvat otettiin.

Tulisijan pintakerroksissa sen kiveys osoittautui olevan epämääräisen muotoisella alueella, jonka suurin ulottuvuus oli vajaa 2 metriä. Syvemmällä kiveystä oli pienemmällä alueella, ja tulisija osoittautui siellä erittäin selvärajaiseksi, halkaisijaltaan noin 60-senttiseksi, hiilen, noen ja palaneiden kivien täyttämäksi kuopaksi. Tulisijan pohja oli savi- ja silttimaassa vain noin 6 cm peruskallion yläpuolella.

Muutamat tulisijan kivistä olivat palaneet niin hauraiksi, että ne murenivat hiekaksi vähäisestäkin kosketuksesta. Kivien läpimitta vaihteli suunnilleen 5-30 cm:n välillä. Kaikki tulisijan maa ja syvemmällä olleet kivet otettiin talteen. Hiiliä otettiin erilleen radiohiiliajoituksia varten. Tulisijasta ei löytynyt keramiikkaa tai muita löytöjä lukuun ottamatta siitä koekuopan kohdalta löydettyjä keramiikan paloja.

Osoittautui, että valittu profiilileikkauslina ei osunut syvemmissä tulisijan kerroksissa kiveyksen kohdalle. Profiililinja leikkasi kylläkin tulisijan laajempaa yläosaa, jossa kiveystä oli vain kahden kaivetun kivikerroksen paksuudelta ja nokimaata paksuimmillaan vain noin 10 cm vahvasti. Kun profiili oli piirretty, purettiin profiilileikkauslinjan kaakkoispuolinen osa tulisijasta. Siinä olleet kaksi kivikerrosta valokuvattiin, kartoitettiin ja vaakitettiin samoin kuin profiililinjan luoteispuolellakin olleet kivikerrokset.

16. Pohjamaan tarkastus kaivausalueella 1

Pohjamaan tarkastus ruuduissa 858/118, 858/120, 856/118, 856/120, 854/118 ja 854/120 tapahtui kuudennen kaivaus-

kerroksen kaivamisen jälkeen, paitsi ruudussa 858/120 ja suurimmassa osassa ruutua 858/118, joissa peruskallio tuli näkyviin jo 3. kerrosta kaivettaessa. Koepistot, joita linjojen 858-854/118-120 kaivausruuduissa tehtiin pohjatasoa syvemmällä olleeseen maaperään, on merkitty pohjavätkituskarttaan. Niistä ei tehty mitään havaintoja ihmisen toiminnan jäljistä.

Edellä on jo kaivausalue 1:n kolmannen kerroksen kaivamista käsiteltäessä selostettu myös kaivauksen pohjatasoa syvemmällä olleen maan tarkastamista ruuduissa 862/120, 860/120, 860/122 ja 858/122. Ruutujen 860/122 ja 858/122 pohjatasoa syvemmältä kuorittiin lisäksi pyöräkuormaajan kauhalla noin 20 cm:n paksuinen maakerros siinä vaiheessa, kun kaivausta peitettiin pyöräkuormaajan avulla. Kauhalla irrotettu maakerros tarkastettiin havaitsematta siinä mitään merkkejä ihmisen toiminnan jäljistä. Ruuduista 862/118, 862/120, 860/118 ja 860/120 ei kuorittu samalla tavoin maakerrosta, koska niissä kallio oli jo näkyvissä suuressa osassa ruutujen aluetta.

KAIVAUSALUE 2

17. Röykkiön kiveyksen reunan tutkiminen

Vuoden 1984 kaivauksessa kaivamatta jäänyt röykkiön kiveyksen reuna valokuvattiin, kartoitettiin ja vaakitettiin ennen sen tutkimista. Tämä röykkiön osa muodostui kivistä, jotka olivat särmikkäitä, tasakokoisia ja sijaitsivat vierä vieressä. Kivien tavallinen läpimitta oli noin 40-60 cm. Ne kuuluivat selvästikin ihmisen tekemään röykkiöön, joskin on mahdollista, että ne olivat aikojen kuluessa vyöryneet hieman alaspäin tasaisella ja jyrkästi kaltevala kallion pinnalla, jolle ne oli sijoitettu.

Läpimitaltaan 40-60 cm:n kokoiset röykkiön kivet olivat osaksi kallion pinnalla, osaksi maapohjalla. Näitä kiviä

oli vain yhdessä kerroksessa, ja kun se oli purettu, ryhdyttiin sen alla ollutta maaperää kaivamaan tasokaivauksen avulla.

18. Kerros 1 kaivausalueella 2

Alueella 2 ensimmäinen kaivauskerros oli podsolimaannoksen karikekerrosta. Yhtä jykevää kiveystä kuin maan pinnalla ja kallion päällä ollut röykkiön reunakiveys ei tullut enää maaperää kaivettaessa näkyviin. Kivet olivat 1. kerroksessa tasaisesti 10-20 cm:n luokkaa läpimitaltaan. Ne eivät muodostaneet rakenteita, mutta koska ne sijaitsivat etupäässä kallion rajassa, voidaan niiden arvioida olleen peräisin kalliolla olleen röykkiön kivikerroksista.

19. Kerros 2 kaivausalueella 2

Toinen kaivauskerros alueella 2 oli podsolimaannoksen huuhtoutumiskerros. Siinä tuli vielä näkyviin kivikkoa, joskin enää hyvin harvaa. Kivikkoon kuuluvat kivet olivat läpimitaltaan 10-20 cm:n luokkaa.

20. Pohjamaan tarkastus kaivausalueella 2

Kaivausalueelta 2 ei tullut löytöjä lukuun ottamatta kahta rautakuonan palaa, eikä sieltä tavattu hiiltä, nokea tai merkkejä ihmisen toiminnan jäljistä. Tästä syystä sen kaivaminen lopetettiin kahden kaivetun kerroksen jälkeen ruutujen pohjan ollessa moreenia ja peruskallion päälle kerrostunutta savea. Kaivausalue 2:n pohjamaa tarkastettiin koepistojen avulla. Ne merkittiin pohjavaakituskarttaan.

KOEKUOPAT JA KOEPISTOT

Kaikki koekuopat tehtiin ennen tasokaivauksen aloittamista. Harkinnanvaraisiin paikkoihin kaivettiin kaikkiaan 29 koekuoppaa, jotka paikannettiin vaakituskoneen avulla sädemittauksena käyttäen vaakituskoneessa olevaa suunta-kehää ja mahdollisuutta arvioida latasta sen etäisyys koneesta.

Koekuopat tehtiin neliön muotoisiksi ja niiden kunkin pinta-ala oli yksi neliömetri. Kuopat kaivettiin etupäässä lapioilla, mutta tarvittaessa käytettiin myös lastoja apuna. Irrotettua maata ei seulottu. Koekuoppien maalajirajat vaakitettiin keskeltä kuoppien pohjoisseinämää lukuunottamatta koekuoppaluettelossa mainittua poikkeusta.

Ainoa koekuoppa, jossa havaittiin merkkejä esihistoriallisen ajan ihmisen toiminnan jäljistä, oli kuoppa n:o 855/118. Tätä kuoppaa kaivettaessa löytyi yksi pala rautakautista keramiikkaa, hiiltä, nokea ja tiheään sijoitettuja nokisia kiviä. Kuoppaa laajennettiin tarkempien havaintojen saamiseksi alaltaan 1,5 m X 1 m laajaksi. Kaivausalue 1:n paikka valittiin osaksi tämän koekuopan antaman tiedon pohjalta. Myöhemmin koekuopasta löydettiin vielä kaksi rautakautisen keramiikan palaa. Kaivausalue 1:n tasokaivauksen aikana osoittautui, että koekuoppa n:o 855/118 oli osunut suoraan tulisijaan, joka oli kaivausruuduissa 854/118 ja 854/120. Tulisijan kiveys rikkoutui pintaosastaan koekuopan vuoksi, mutta säilyi syvemmillä koskemattomana.

Koepistot, jotka tehtiin kaivausruutujen pohjamaahan, on jo selostettu käsiteltäessä pohjamaan tarkastusta kaivausalueilla. Koepistoja tehtiin kaivausruutujen ulkopuolelle kaikkiaan kolme kappaletta. Niillä haluttiin tarkastaa kivikkoa, joka oli lähellä kaivauksella käytettyä kiintopistettä. Nämä koepistot paikannettiin samoin kuin koekuopatkin. Koepistojen syvyys oli noin 20 cm, ja kunkin pinta-ala oli noin 30 cm X 30 cm. Irrotettua maata ei seulottu.

NÄYTTEET

Kaivausruuduista tavatuista hiiliesiintymistä poimittiin käsin hiiliä C^{14} -näytteiden analysointia varten. Hiilinäytteet tallennettiin kaivauspaikalla muovisiin pakastepusseihin ja asetettiin kuivumaan sisätiloihin avoimissa pusseissa kenttätöiden jälkeen. Kun näytteet olivat kuivuneet, pussit suljettiin tiiviisti.

Kaivausruuduista otettiin maanäytteitä paleoetnobotaanisia tutkimuksia varten. Nämä maanäytteet kaavittiin kaivausruudun kiinteästä maankamarasta, jonka päältä irtomaa oli ensin siirretty syrjään. Tarkoitukseen käytetty kaivauslasta puhdistettiin aina irtomaasta ennen maanäytteen ottamista. Noin puolen litran suuruiset maanäytteet otettiin ohuena kerroksena tavallisesti keskeltä kaivausruutua suunnilleen 40 cm X 40 cm laajuiselta alueelta. Nämäkin näytteet tallennettiin kaivauspaikalla muovisiin pakastepusseihin, joita säilytettiin kenttätyövaiheen aikana työmaalla olleessa asuntovaunussa ja sen jälkeen sisällä kellaritilassa. Maanäytteitä ei ole säilytetty kylmässä, eivätkä ne ole sanottavasti olleet auringonvalolle alttiina.

TIIVISTELMÄ

Vuoden 1985 tutkimuksissa tieto Hannunniitun muinaislöytöpaikasta lisääntyi siinä suhteessa, että vuonna 1984 esihistorialliseksi haudaksi todetun kiviröykkiön ympäristöstä löydettiin tulisija, morbynkeramiikkaa, hiotun kivi-esineen katkelma, muutamia kvartsi-iskoksia, mahdollisia muita iskoksia, rautakuonan paloja, muutamia savitiiviteen paloja sekä mahdollisesti ihmisen aikaan saama - joskin rakenteeton ja epäsäännöllisen muotoinen - kivikko. Palanutta luuta ei vuoden 1985 kaivauksella löytynyt ollenkaan. Nykyajan löytöjä tuli erittäin runsaasti.

Kaivaus tehtiin molemmin puolin vuoden 1984 kaivausalueella kahdella erillisellä alueella. Näistä kaivausalue 1

sijoittui paikalla olevan matalan mäen länsipään korkeimmalle kohdalle, ja kaikki esihistorialliset tai mahdollisesti esihistorialliset kaivauslöydöt lukuun ottamatta kolmea rautakuonan palaa tulivat sen ruuduista. Kaivausalue 2 käsitti edellisenä vuonna tutkimatta jääneen kivirivin, joka oli kuulunut hautaröykkiön reunaan, sekä tämän kivirivin ympäristön.

TULKINTOJA

Läheisenä vertauskohtana kaivausruuduista 854/118 ja 854/120 löydetylle tulisijalle on esimerkiksi Rauman maalaiskunnan Vermuntilan Kallion metsässä tutkittu esiroomalaiselle ajalle sijoittuva muinaisjäännös, jota pidetään ruuanlaittohautana. Kallion metsän kaivausalueella ollut muinaisjäännös oli noen, hiilen ja palaneiden kivien täyttämä kuoppa, ja siitä löytyi morbynkeramiikkaa. Kaikissa näissä suhteissa se muistutti Hannunniitun kaivauksella löydettyä tulisijaa. Erona näillä kahdella muinaisjäännöksellä on huomattavan kokoeron lisäksi se, että Kallion metsästä löydettiin tulisijan ympäriltä runsaasti iskoksia, joita Hannunniitussa kaivetuilta alueilta ei tavattu erityisen paljon.

Hautaröykkiön lisäksi Hannunniitun muinaisjäännöksiin on mahdollisesti kuulunut tai kuuluu asuinpaikka. Tähän suuntaan viittaa pitkäaikaisessa käytössä olleen tulisijan löytyminen. Kuitenkin tällä tulisijalla, samoin kuin kaikilla muillakin Hannunniitun esihistoriallisilla löydöillä, on saattanut olla myös rituaalista käyttöä hautaröykkiön läheisyydessä. Tällainen päätelmä on mahdollinen ainakin sen puolesta, että kaikkia löytölajeja, joita Hannunniitun kaivauksilla vuosina 1984-1985 on saatu esiin, on tiedetty entuudestaan kuuluvan rautakautisten kalmistojen löytöihin. Koska koekuopissa ei havaittu kaivausalueiden ulkopuolelta mitään merkkejä asuinpaikan si-

jainnista lähistöllä, lienevät kaikki Hannunniitun esi-historialliset löydöt helpoimmin tulkittavissa aikanaan hautaröykkiön vuoksi paikalle jätetyiksi.

Turussa 22. 11. 1985

Juhani Kostet
Juhani Kostet

Turun maakuntamuseon
ympäristöosaston amanuenssi

Esa Laukkanen

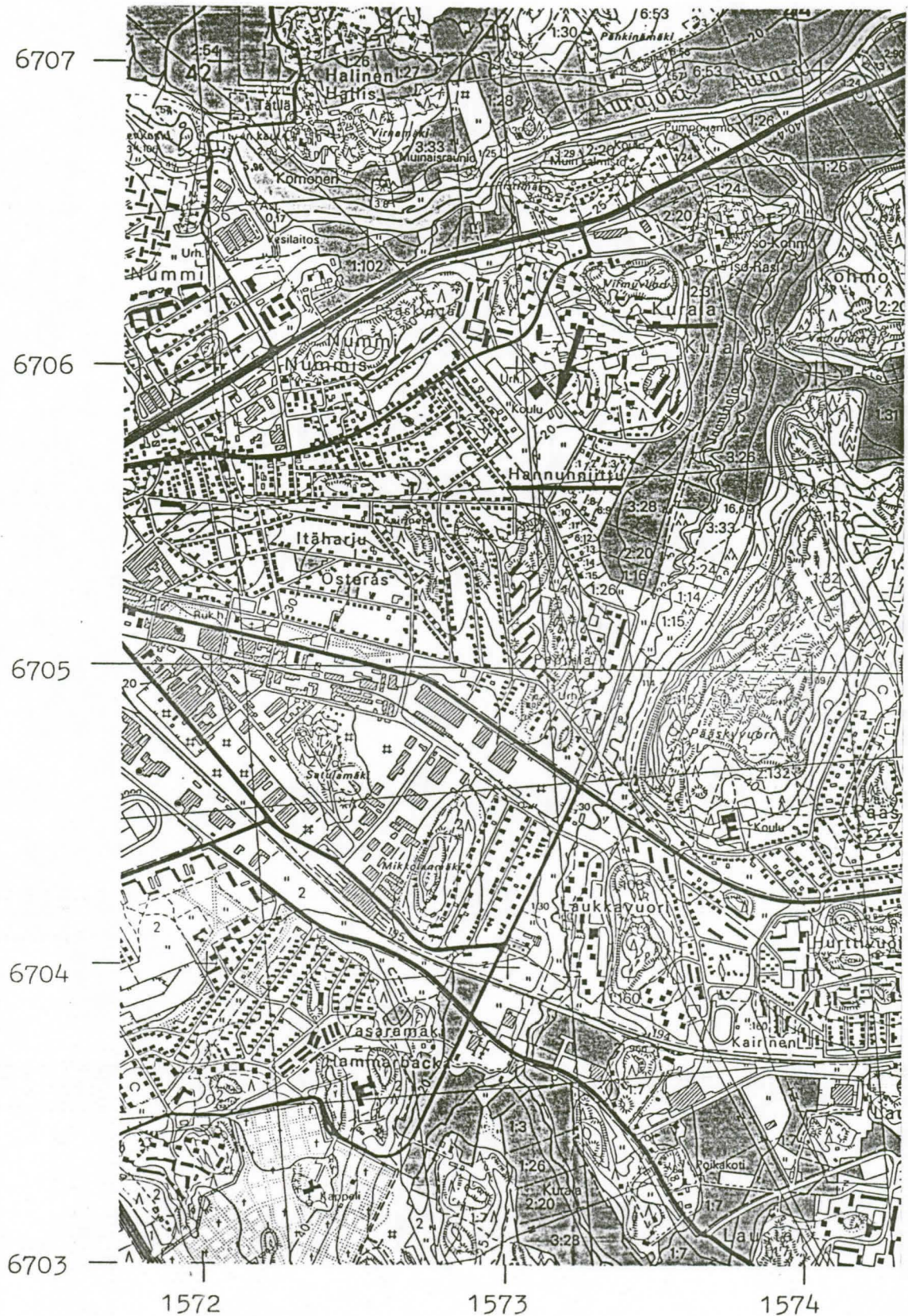
Esa Laukkanen
HuK

Juha-Matti Vuorinen

Juha-Matti Vuorinen
HuK

LIITE 1

Kaivauspaikan sijainti peruskarttalehden "Littainen"
1043 12 (pain. v. 1981) alueella

LIITE 2

KAIVAUSALUEET TURUN KURALAN HANNUNNIITUSSA 1984-1985

 Vuonna 1984 kaivettu alue ja koekuoppa

 Vuonna 1985 kaivettu alue ja koekuoppa

2402 Korkeusmittauksen lähtöpiste v. 1985, korkeuspiste n:o 2402, N N -järjestelmän mukainen korkeus 23,343 m mpy.

5198 Kaivauksen kiintopiste, monikulmiopiste n:o 5198, N N -järjestelmän mukainen korkeus 24,05 m mpy.

Käytetty karttapohja Turun kaupungin kantakartta 1:500, lehdet N5 XVIII 10 15 ja 16.

0 m 10 m 20 m 30 m 40 m

N

Hannunniitun koulu

k

Hannunhov

3:8

Viikatie

Virmuntie

62

kt

1

54

k

238

5198

23

62

21

1

LIITE 3

Turun kaupungin Mittausosaston korkeuspisteselityskortti
Kilpainen Pte Oy 3000, 10, 62

Selitys pisteen sijainnista

Kuralan kaup. osassa Virvuntien länsipuolella n. 140 m. Vanhalta-Hämeentieitä etelään

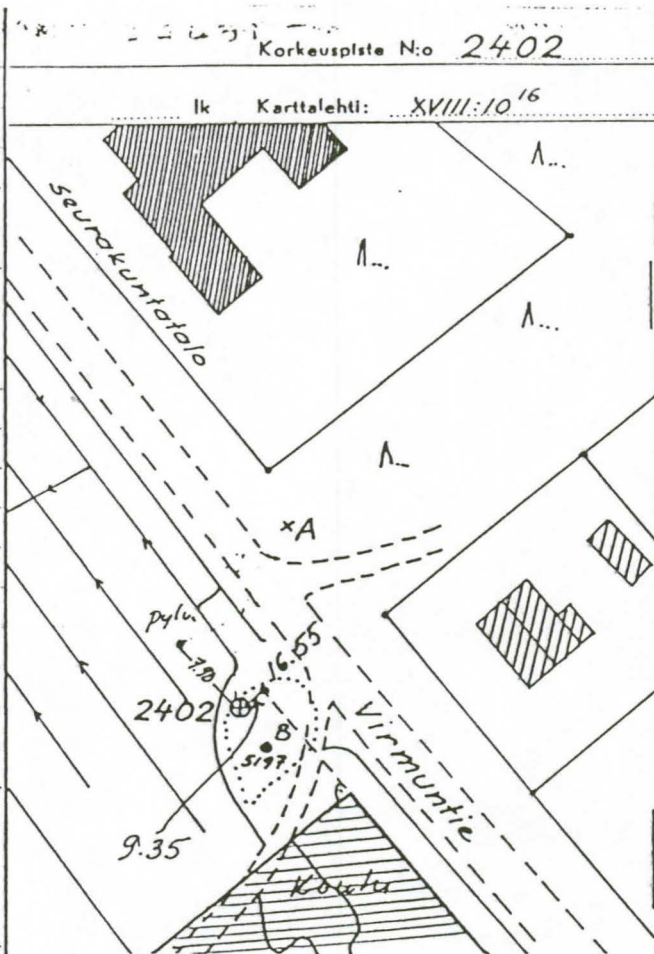
Merkintätapa: Palloputti kalliolla

Varamerkit: A Nänty - 25.10 m.

B M₀ 5197 - 5.85 m C

22/6 1958 L. Stenbom.

Vuosi	Korkeus
1959	23.335
1965	23.340
1982	23.343

X = 105 859.844

Y = 73 146.111

Selitys pisteen sijainnista

h = (24.04 takym.)

Monikulmio piste N:o 5198

Lk Niml:

Karttalehti: XVIII:10¹⁵

Kuralan kaup. osassa, Hannunniitun koulusta kaakkoon, samalla tienillä

Merkintätapa: Rautaputki maakeivessä (pensaiden keskellä)

Varamerkit: A Nänty (mönjörästä) 1.92

B " - 4.82

C

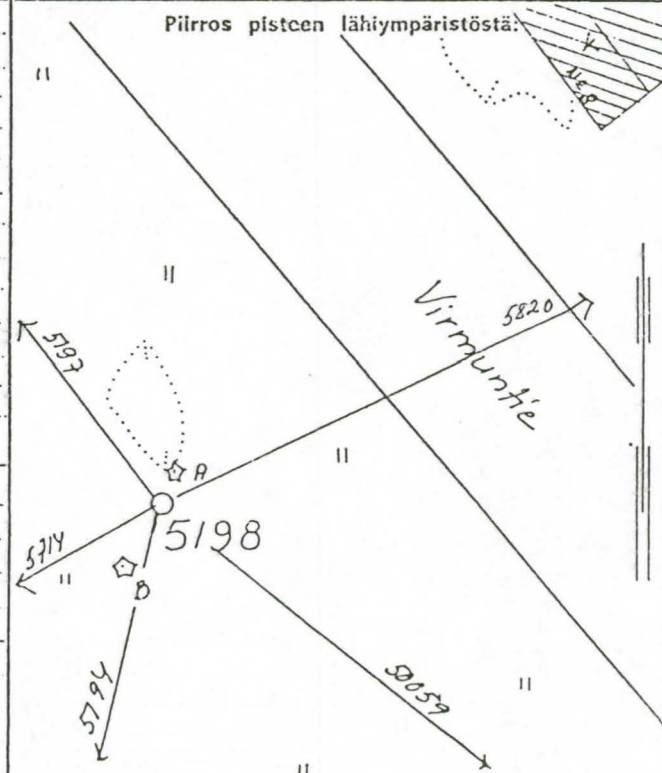
19.35

Suunnat ja etäisyydet naapuripisteisiin

Piste N:o	Suuntakulma	Etäisyys
5194	212°25'89"	273.514
5197	358°37'24"	132.373
50059	40°53'23"	117.511
50050	68°68'65"	100.113

Huomautuksia:

Piirros pisteen lähiympäristöstä

Turun kaupungin Mittausosaston pisteselityskortti
2000, 5.76, Pika Oy

LIITE 4

Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen kartoista

Kartta n:o 1	Kaivausalue 1, pintavaakituskartta
Kartta n:o 2	Kaivausalue 1, tasokartta, 1. taso
Kartta n:o 3	Kaivausalue 1, tasokartta, 2. taso
Kartta n:o 4	Kaivausalue 1, tasokartta, 3. taso
Kartta n:o 5	Kaivausalue 1, tasokartta, 4. taso
Kartta n:o 6	Kaivausalue 1, tasokartta, 5. taso
Kartta n:o 7	Kaivausalue 1, pohjavaakituskartta
Kartta n:o 8	Kaivausalue 1, profiilikartta
Kartta n:o 9	Kaivausalue 1, apukartta, tulisija
Kartta n:o 10	Kaivausalue 2, pintavaakituskartta
Kartta n:o 11	Kaivausalue 2, tasokartta, 1. taso
Kartta n:o 12	Kaivausalue 2, pohjavaakituskartta
Kartta n:o 13	Kaivausalue 1, välikartta 2. kaivauskerroksesta, kivikon 1. kivi-kerros
Kartta n:o 14	Kaivausalue 1, välikartta 3. kaivauskerroksesta, kivikon 3. kivi-kerros
Kartta n:o 15	Kaivausalue 1, välikartta 3. kaivauskerroksesta, likamaaläiskiä ympäristöineen
Kartta n:o 16	Kaivausalue 2, välikartta 2. kaivauskerroksesta, kivikon 2. kivi-kerros

Karttoja säilytetään Turun maakuntamuseolla. Karttoja n:o 13-16 ei ole piirretty puhtaaksi.

862/

163	166	161	161	177
164	163	164	156	176
164	163	154	147	175
				172
				170
				169
				165
				163
				160
				157
				155
				168
				170

860/

161	165	146	147	145	159	168
				146		
				145		
				145		
				141		
157	159	161	162	159	155	142
142	142	145	148	144	144	141
135	134	134	135	135	136	138
140	142	147	149	146	144	144
149	152	156	161			

858/

152	150	141	142	139		
				140		
				143		
				144		
				143	146	155
				144		
				140		
				142		

858/

152	150	141	142	143	146	155
148	147	140	142	144		
				140		
				142		
				140		
				141	151	155

856/

149	150	149	158	142		
161	159	156	160	152		
				152		
				153		
				153		
				158		
				158		
				160		
				158		
				157		

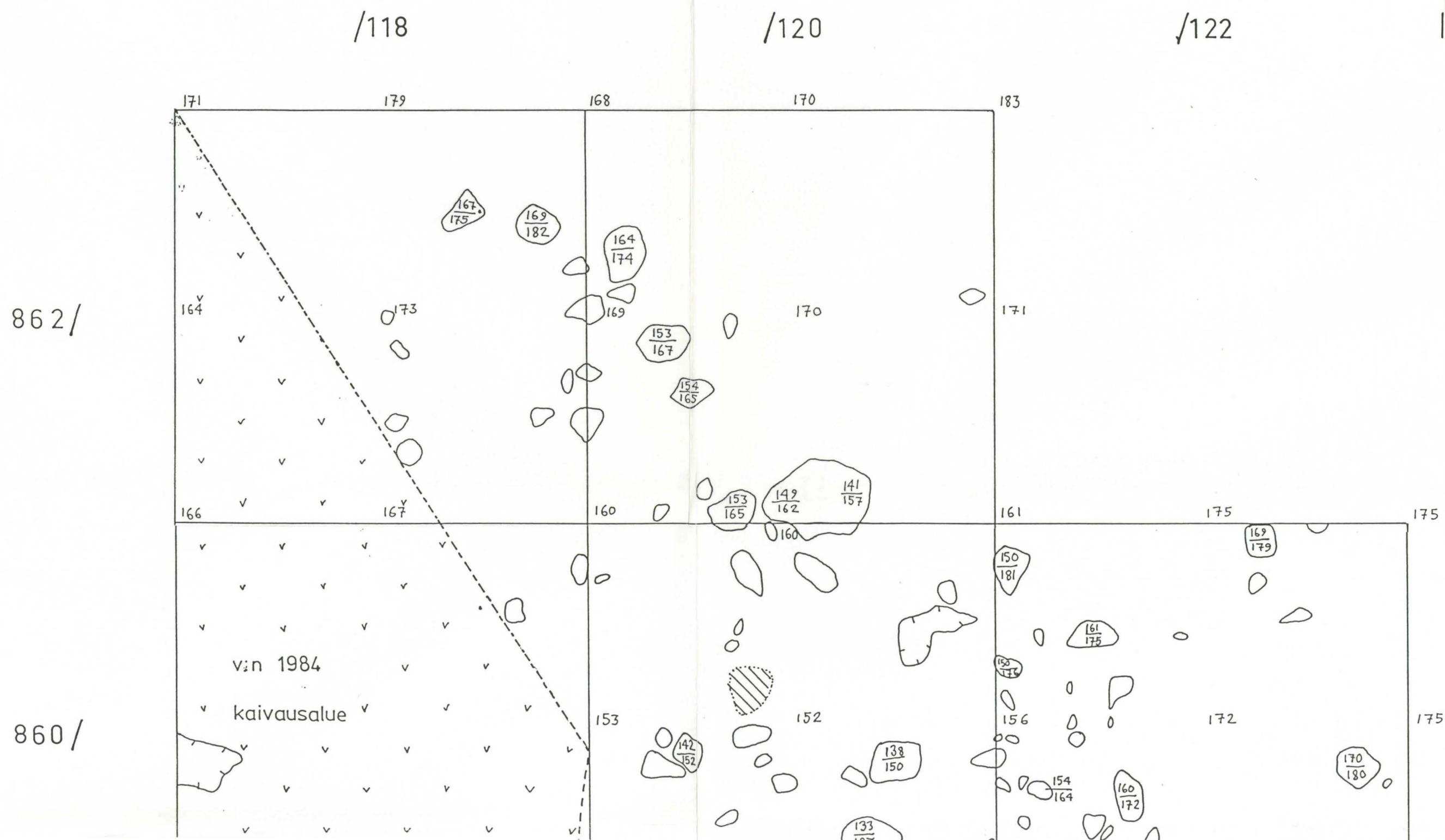
1 m

854/

163	—	—	168	156		
182	173	178	173	160		
				167		
				173		
				172		
				170		
				168		
				176		
				175		
				175		

TASOKARTTA, 1. TASO

PIIRT. TAINA PIETIKÄINEN

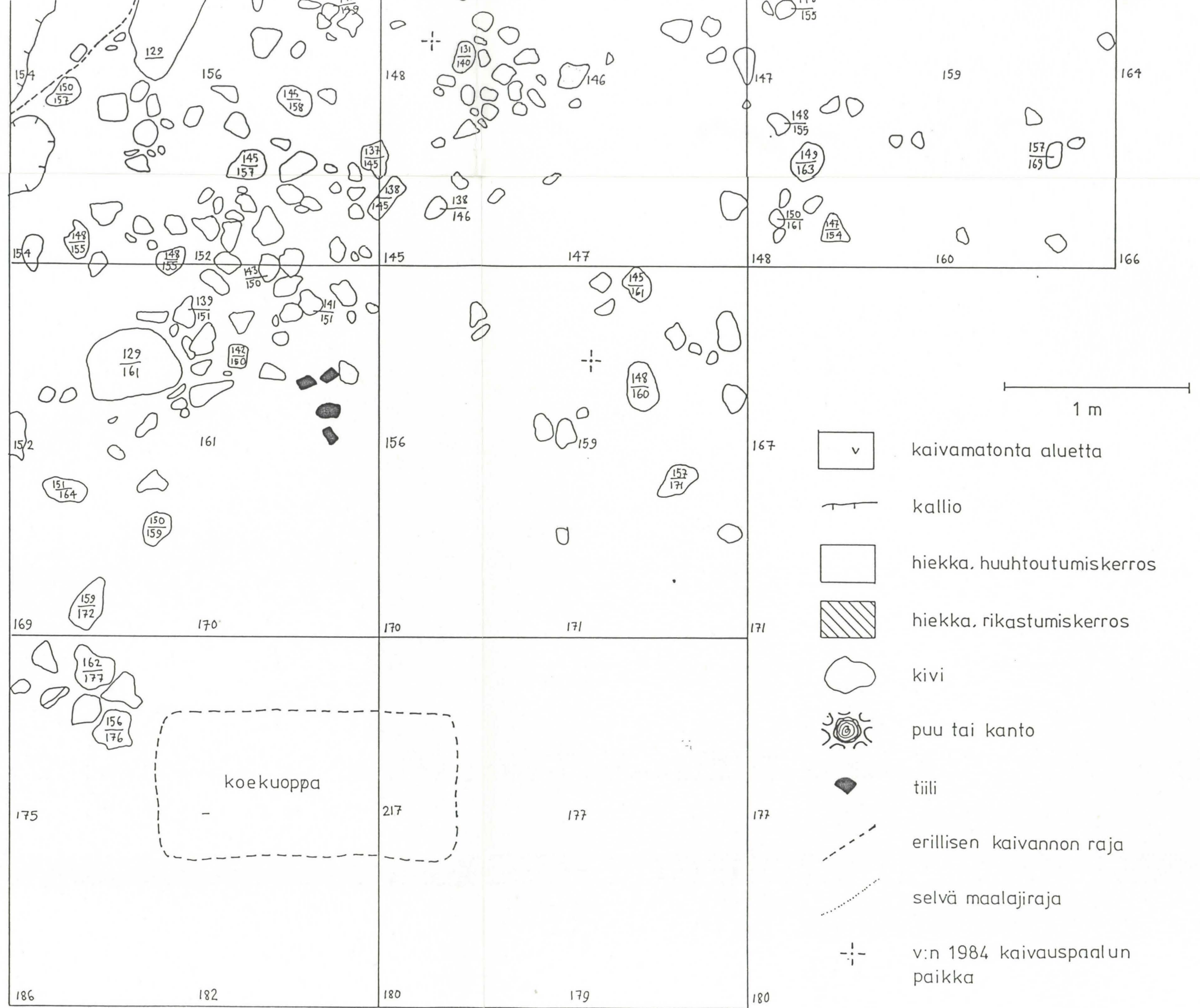

peruskoordinaatiston karttapohjoinen

858/

856/

854/

TURKU, KURALA, HANNUNNIITTU 1985

KARTTA N:0 3

KAIVAUSALUE 1

TASOKARTTA, 2. TASO

MK 1:20

KP 24.22 M MPY (N60). VL=86

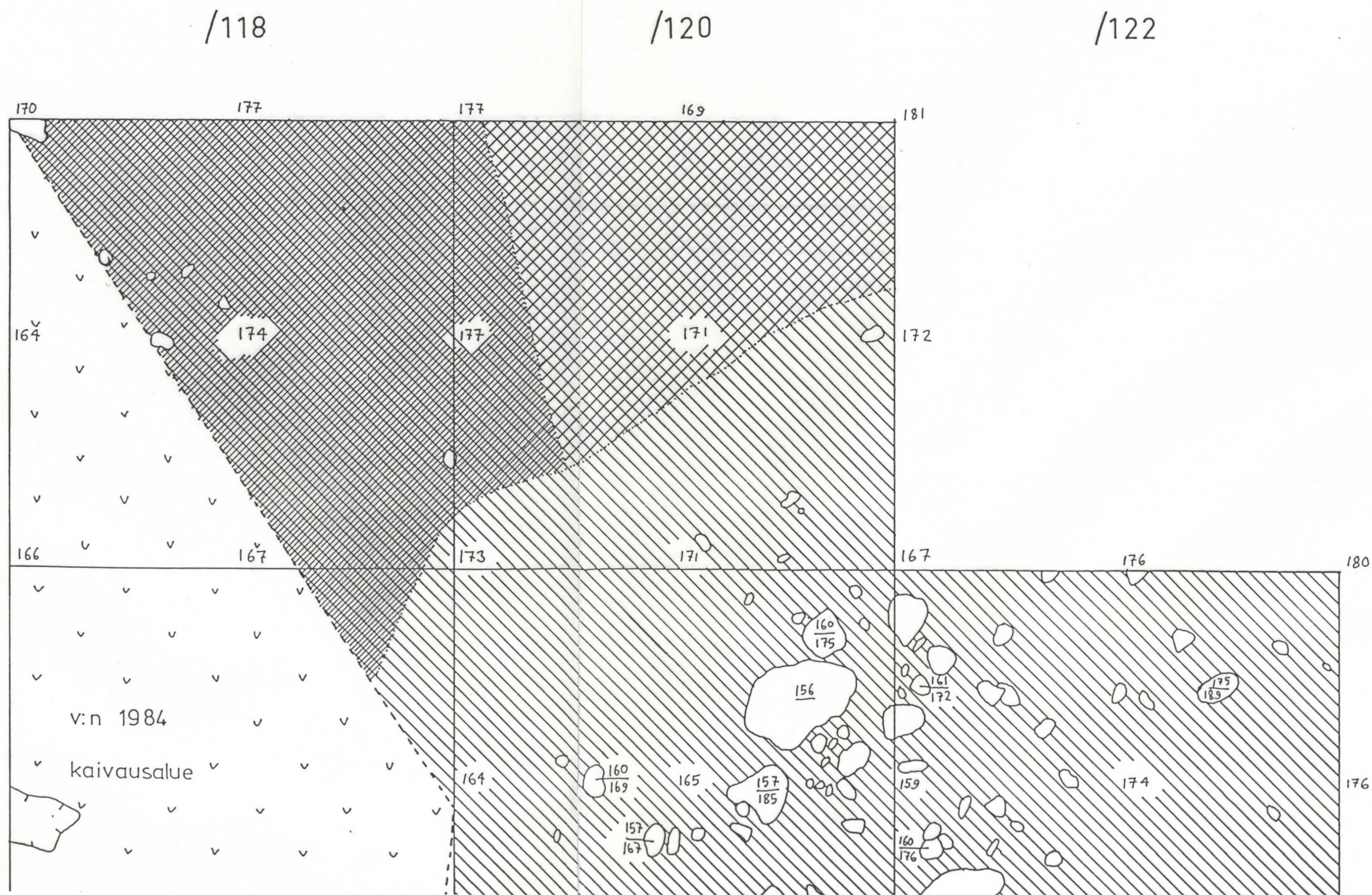
PIIRT. TAINA PIETIKÄINEN &
AIJA ANTIKAINEN

N

peruskoordinaatiston karttapohjoinen

862/

860/

/118

/120

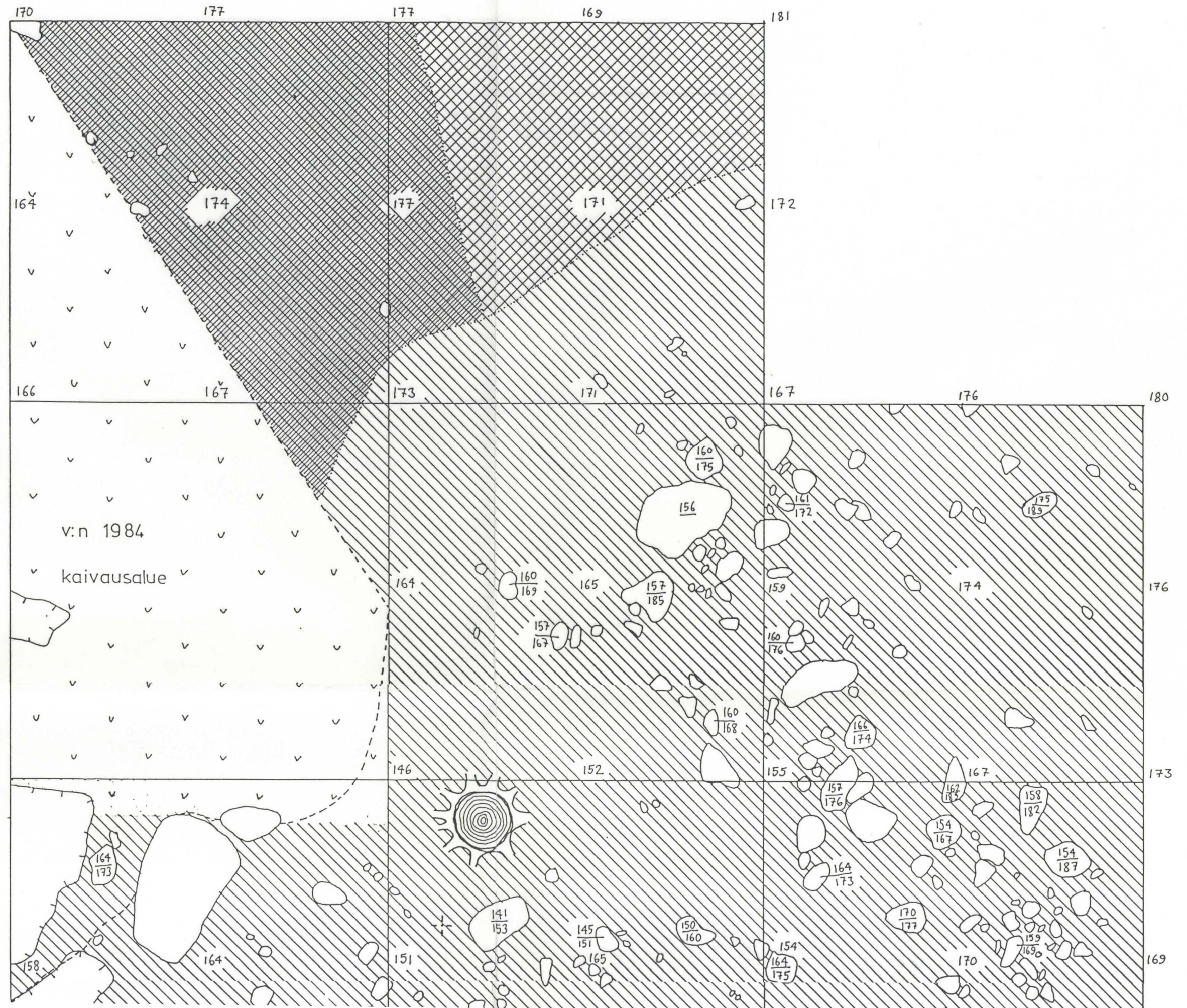
/122

peruskoordinaatiston karttapohjoinen

862/

860/

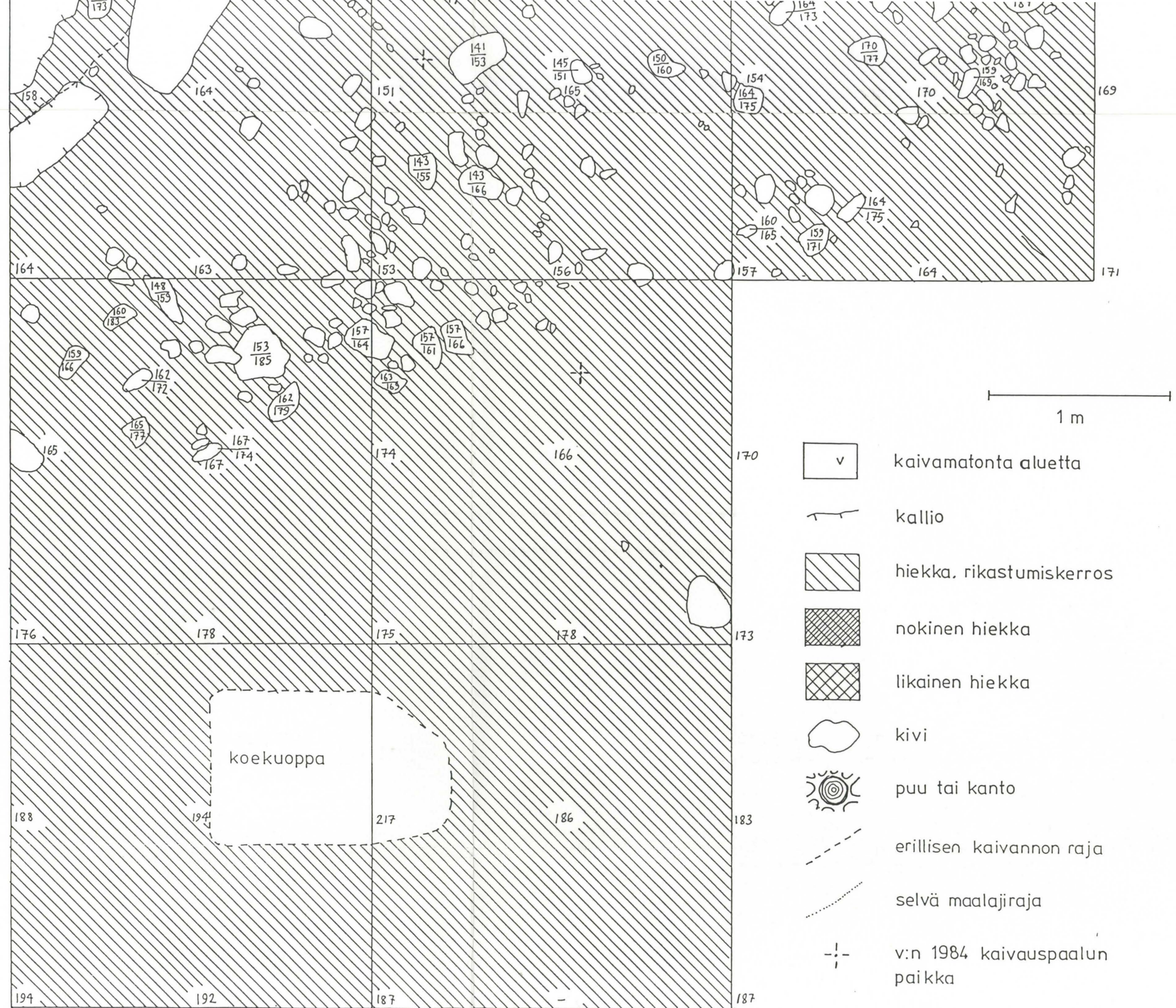
858/

858/

856/

854/

TURKU, KURALA, HANNUNNIITU 1985

KARTTA N:O 4

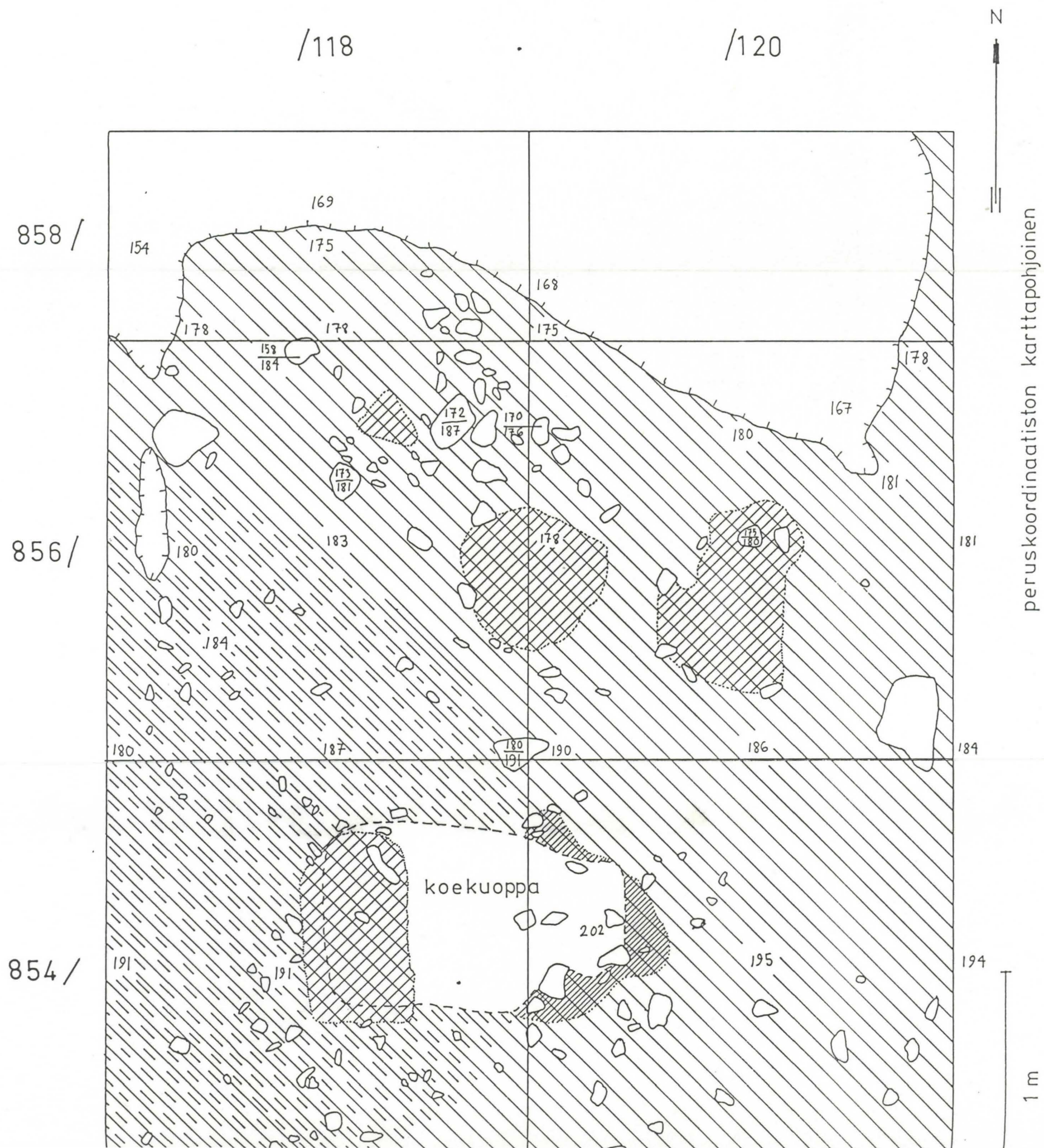
KAIVAUSALUE 1

TASOKARTTA, 3. TASO

MK 1:20

KP 24.22 M MPY (N 60), VL = 86

PIIRT. TIMO SEPÄNMAA

/118

/120

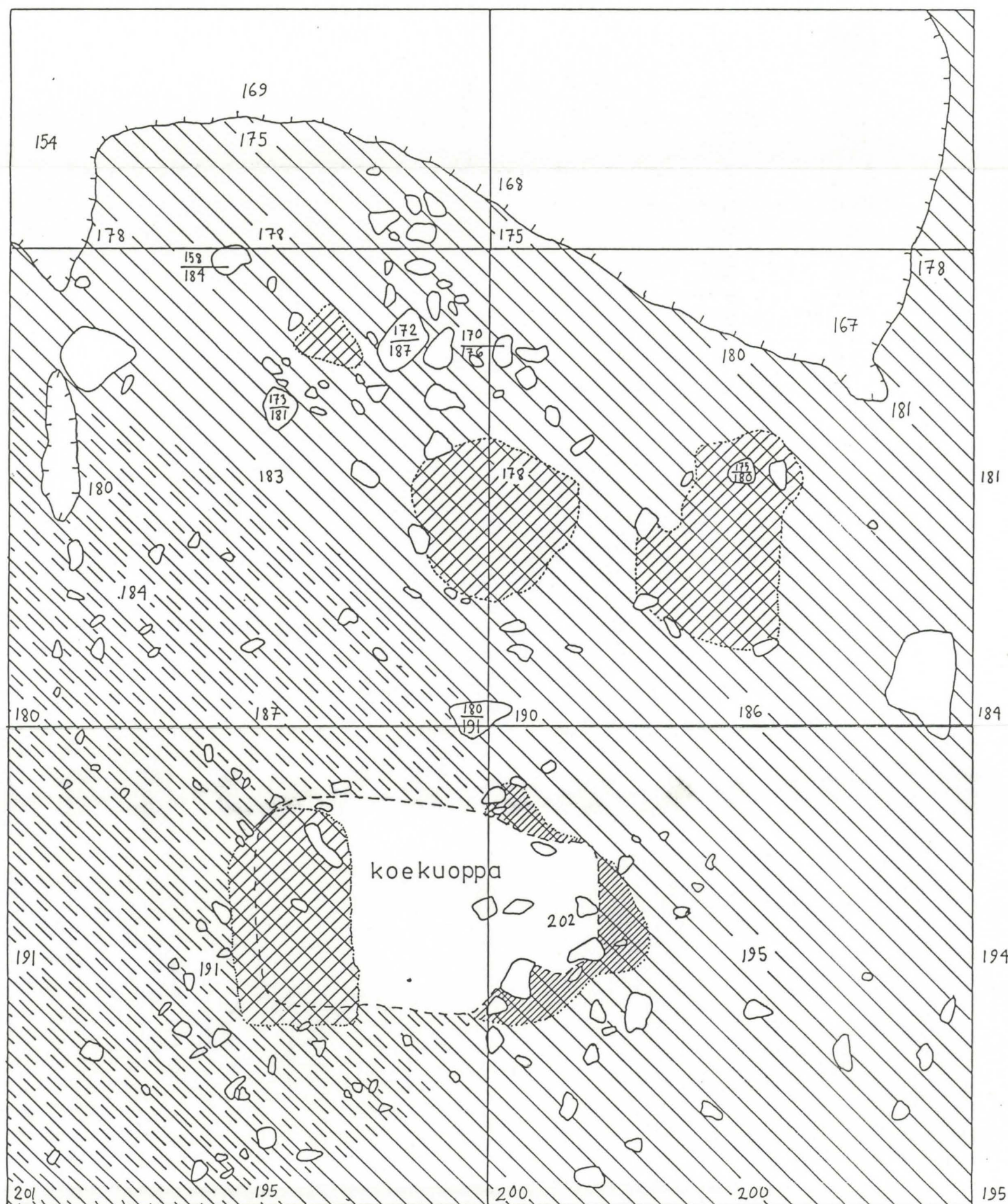
N

peruskoodinaatiston karttapohjoinen

858 /

856 /

854 /

kallio

hiekkapohjamaa

hiekkavärjäantynyt

nokinen hiekka

likainen hiekka

kivi

erillisen kaivannon raja

selvä maalajiraja

TURKU, KURALA, HANNUNNIITTU 1985

KARTTA N:O 5

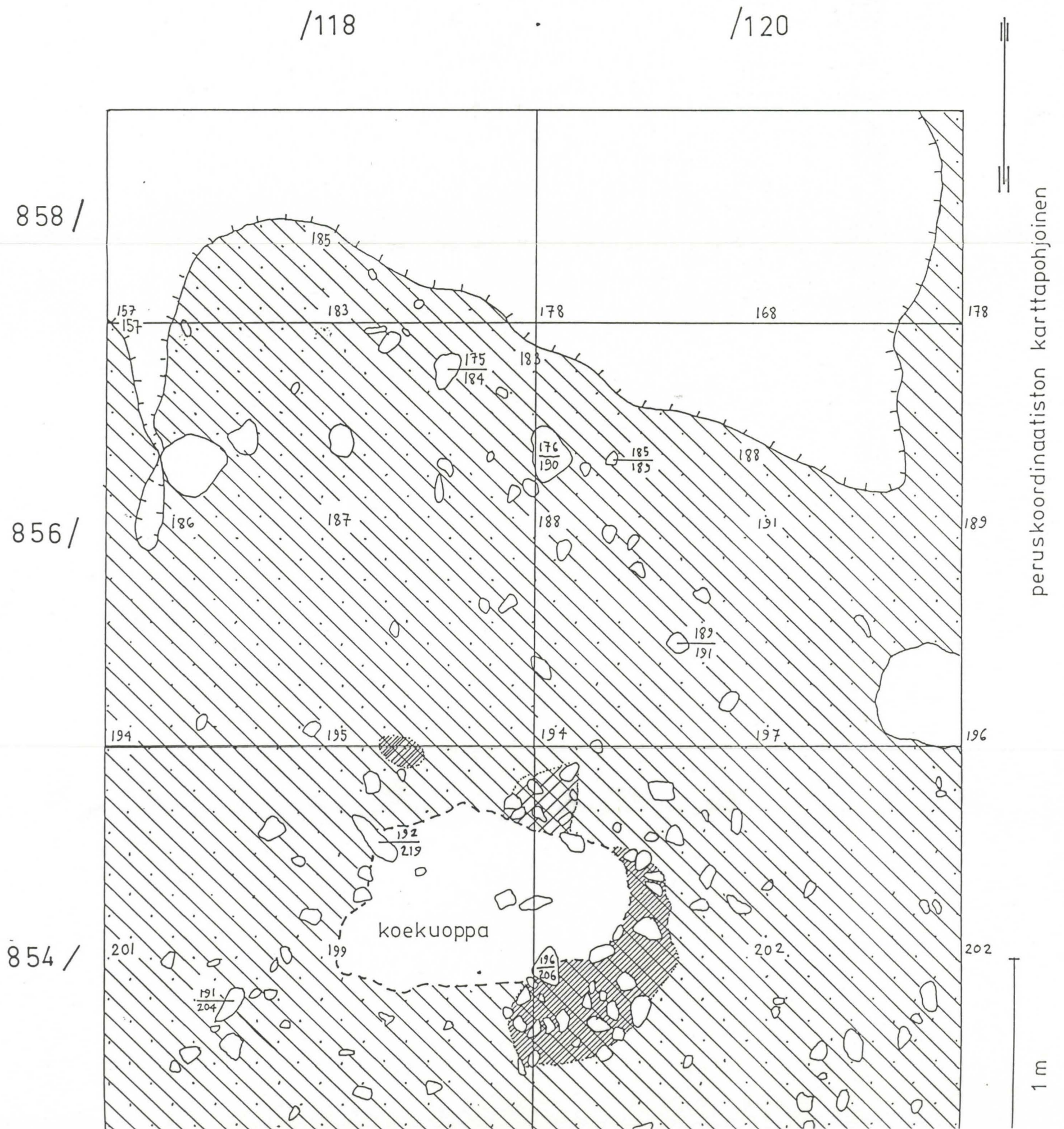
KAIVAUSALUE 1

TASOKARTTA, 4. TASO

MK 1:20

KP 24.22 M MPY (N60), VL = 86

PIIRT. TIMO SEPÄNMAA

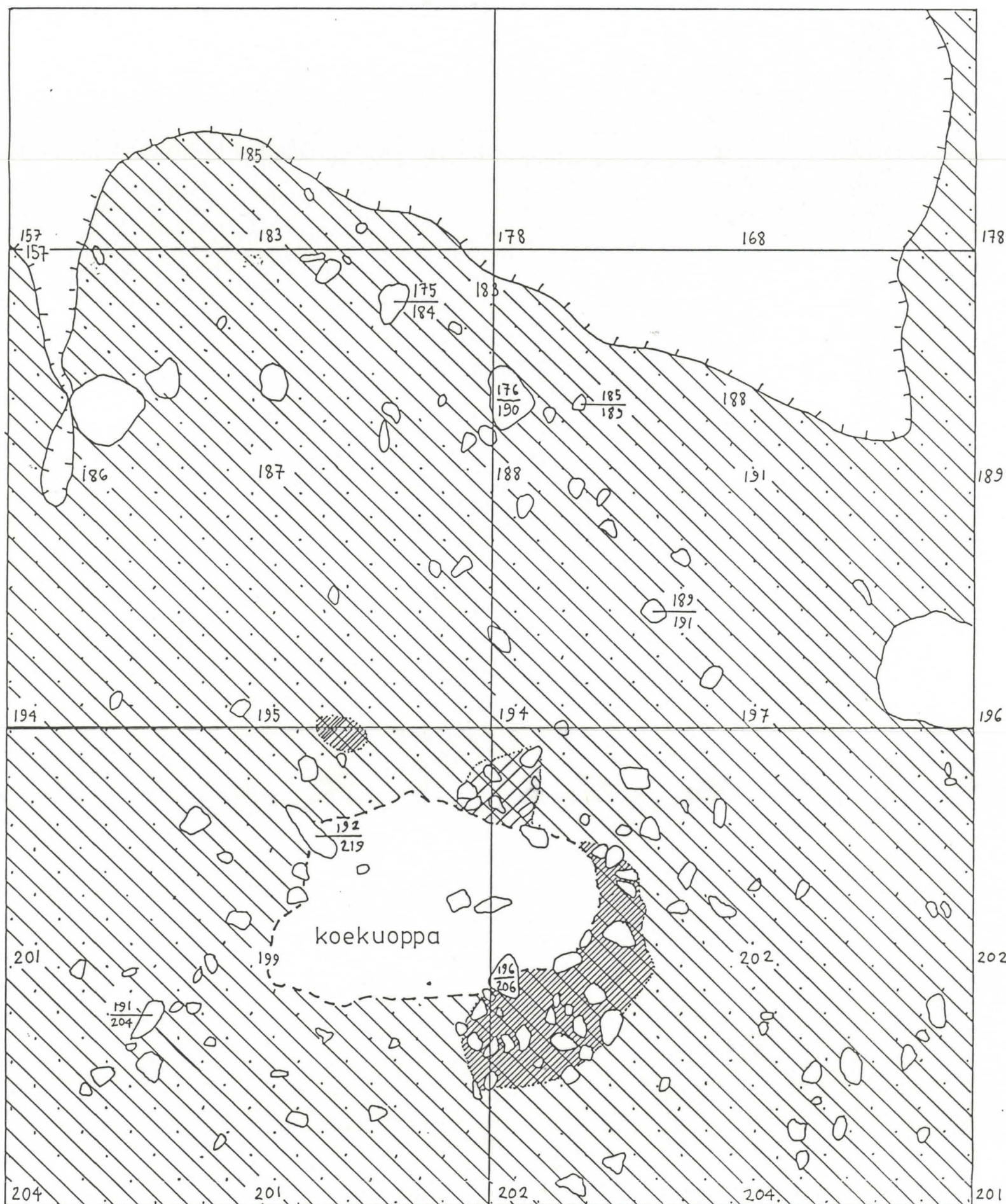
/118

/120

858 /

856 /

854 /

peruskoordinaatiston karttapohjoinen

1 m

kalliio

savinen hiekka, pohjamaa

nokinen hiekka

likainen hiekka

kivi

erillisen kaivannon raja

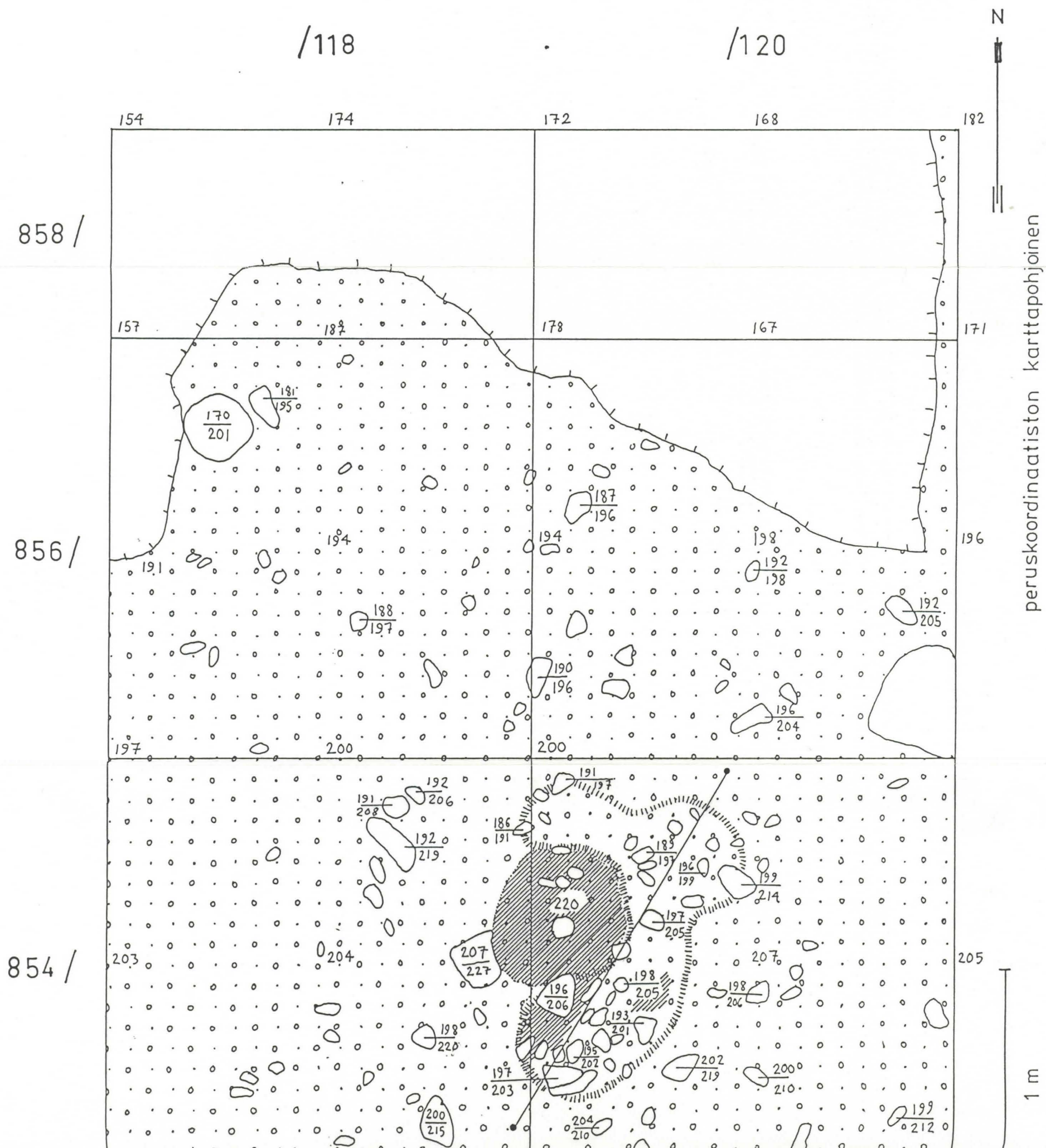
selvä maalajiraja

TASOKARTTA 5. TASO

MK 1:20

KP 24.22 M MPY (N 60), VL = 86

PIIRT. JOHANNA VIITAHARJU

/118

/120

N

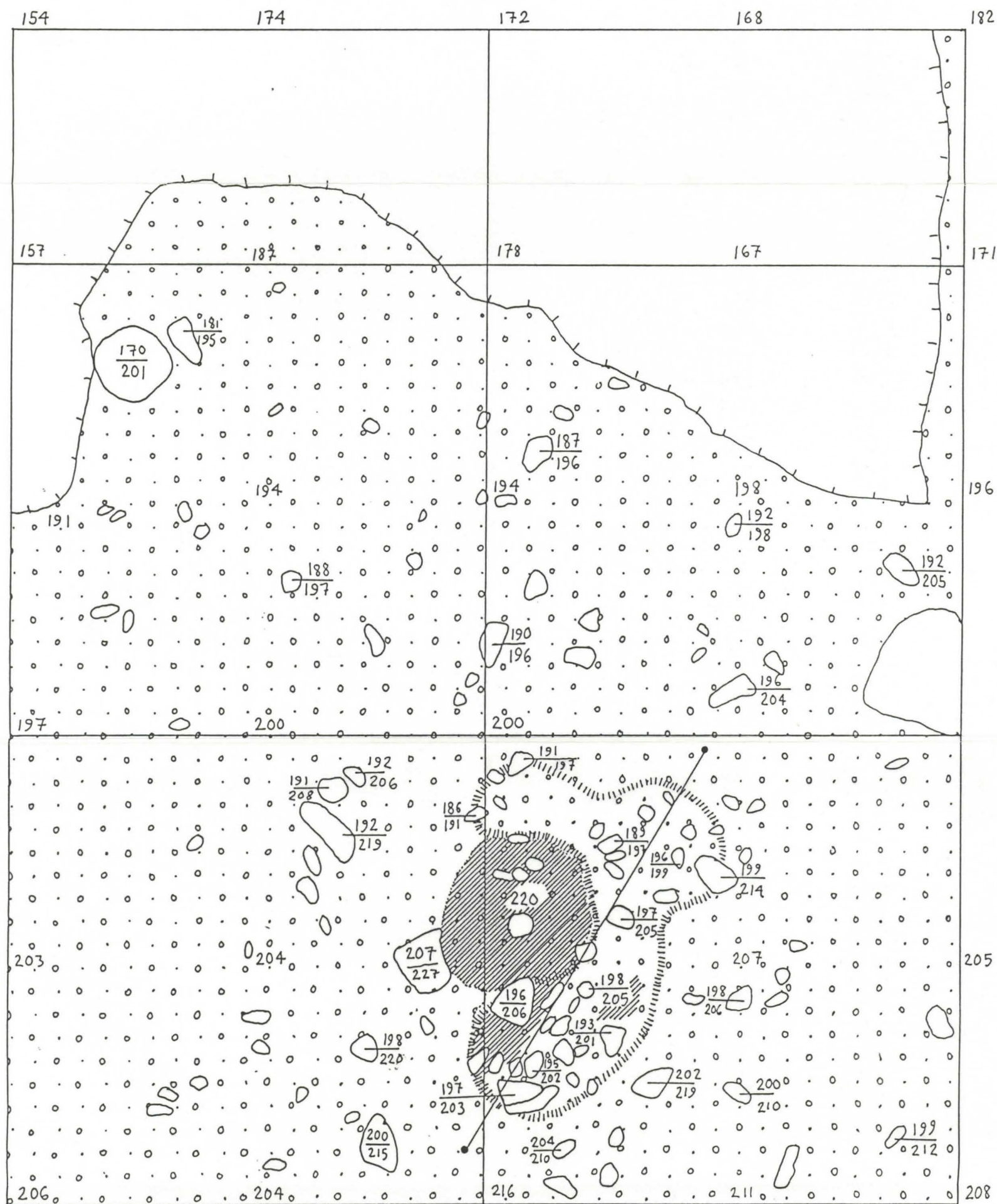
peruskoordinaatiston karttapohjoinen

1 m

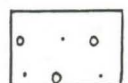
858 /

856 /

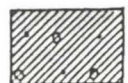
854 /

kallio

savinen sora, pohjamaa

nokinen, savinen sora

kivi

selvä maalajiraja

tulisijan profiilileikkauslinja

kaivettaessa koholle jätetty
tulisijan kohta

TURKU, KURALA, HANNUNNIITTU 1985
KARTTA N:O 7
KAIVAUSALUE 1
POHJAVAAKITUSKARTTA

MK 1:20

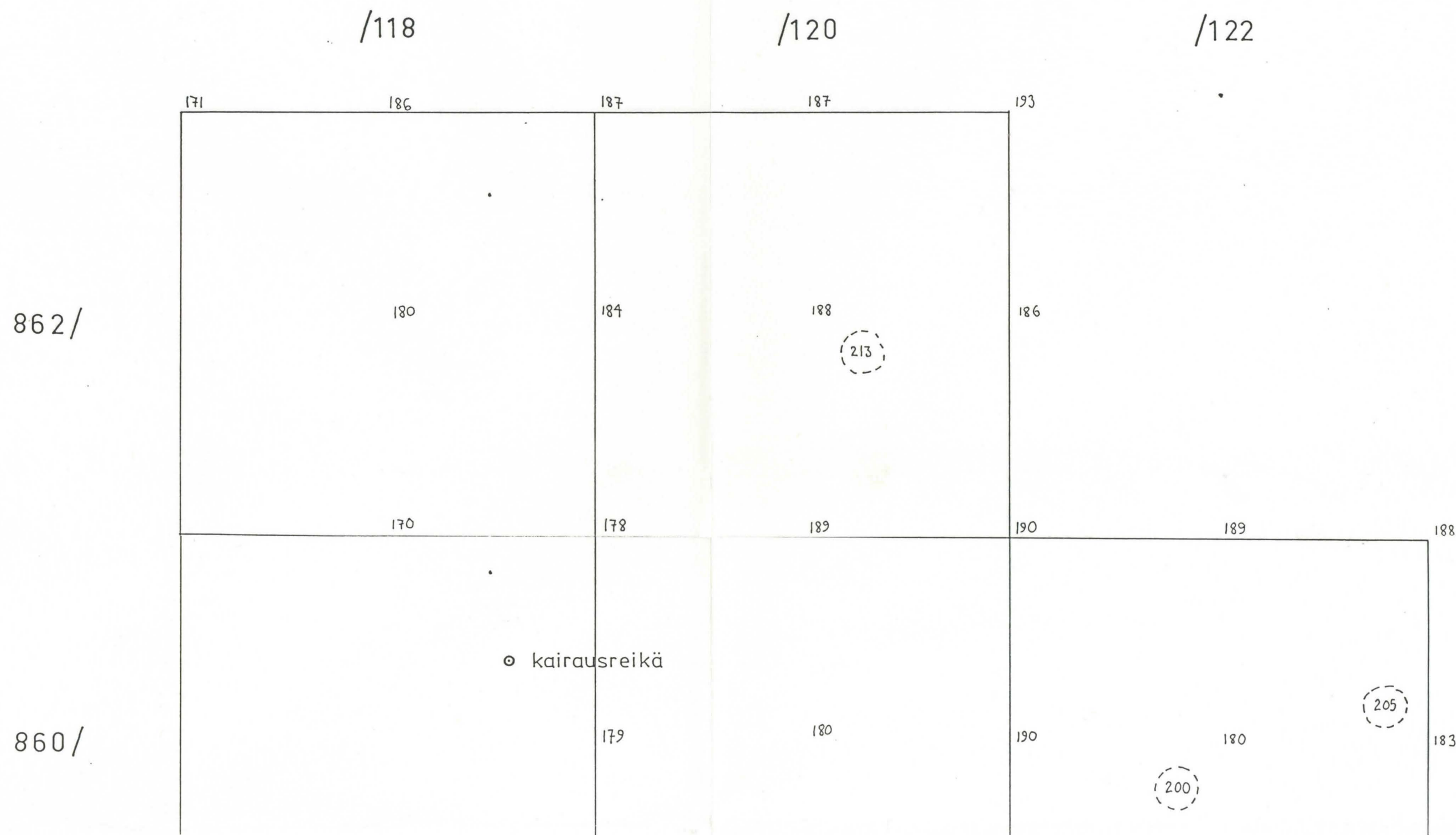
KP 24,22 M MPY (N60), VL=86

PIIRT. TIMO SEPÄNMAA JA
ESA LAUKKANEN

N

peruskoordinaatiston karttapohjoinen

/118

/120

/122

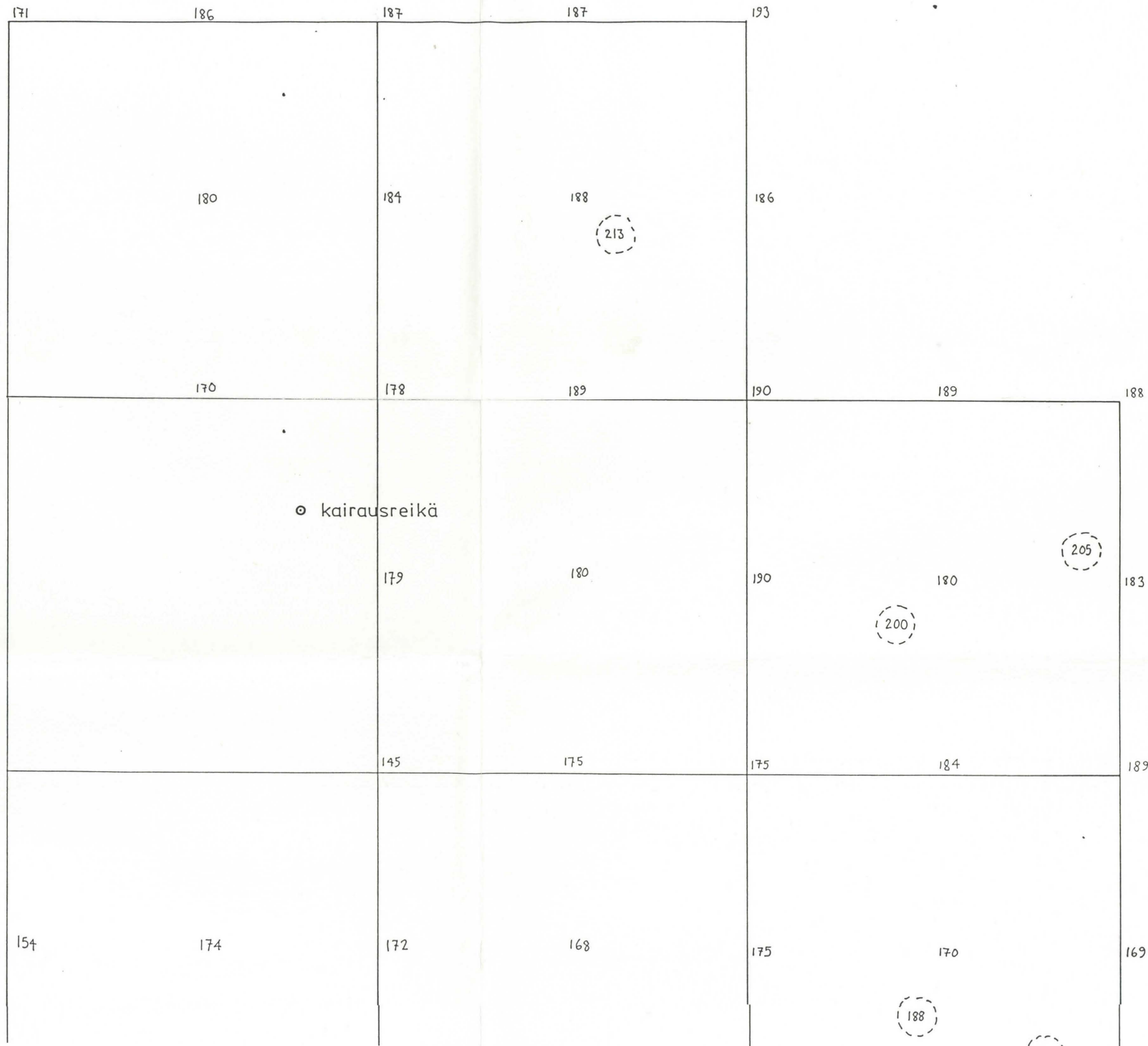
II

peruskoordinaatiston karttapohjoinen

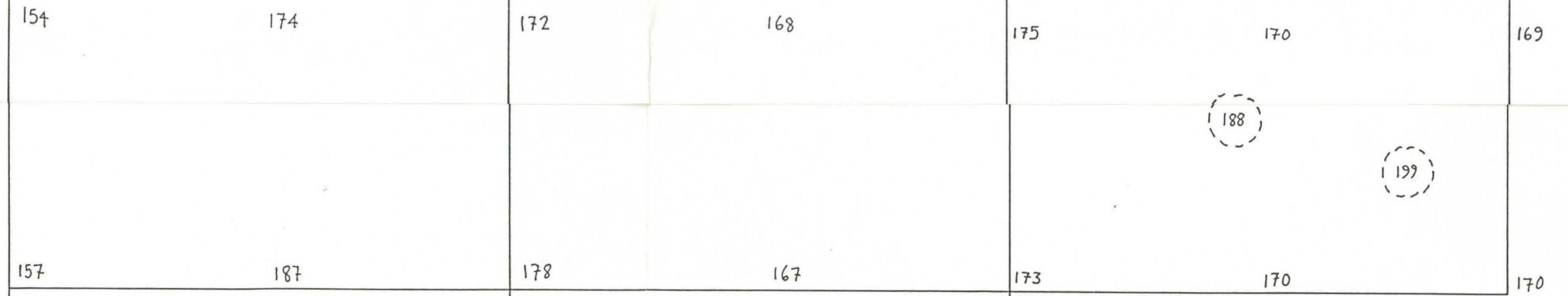
862/

860/

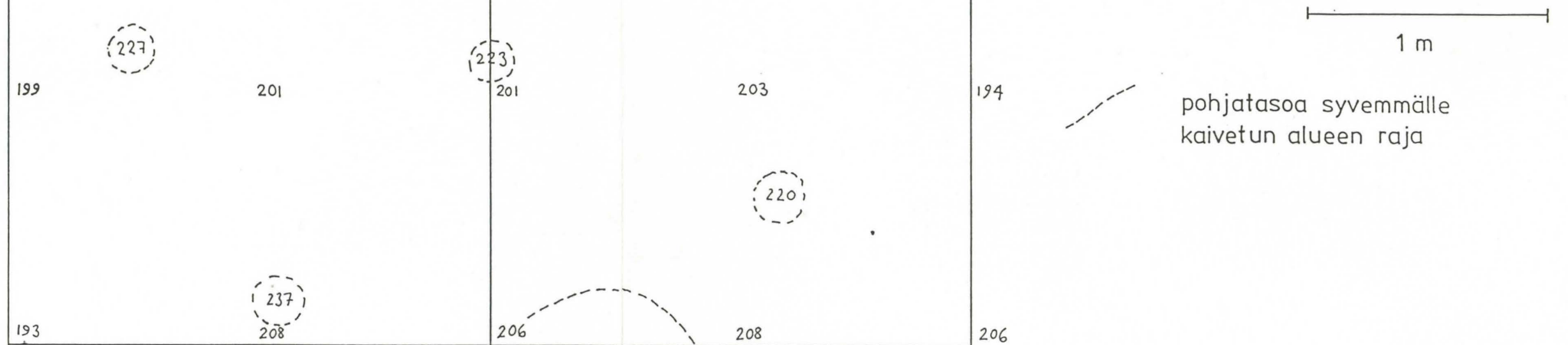
858/

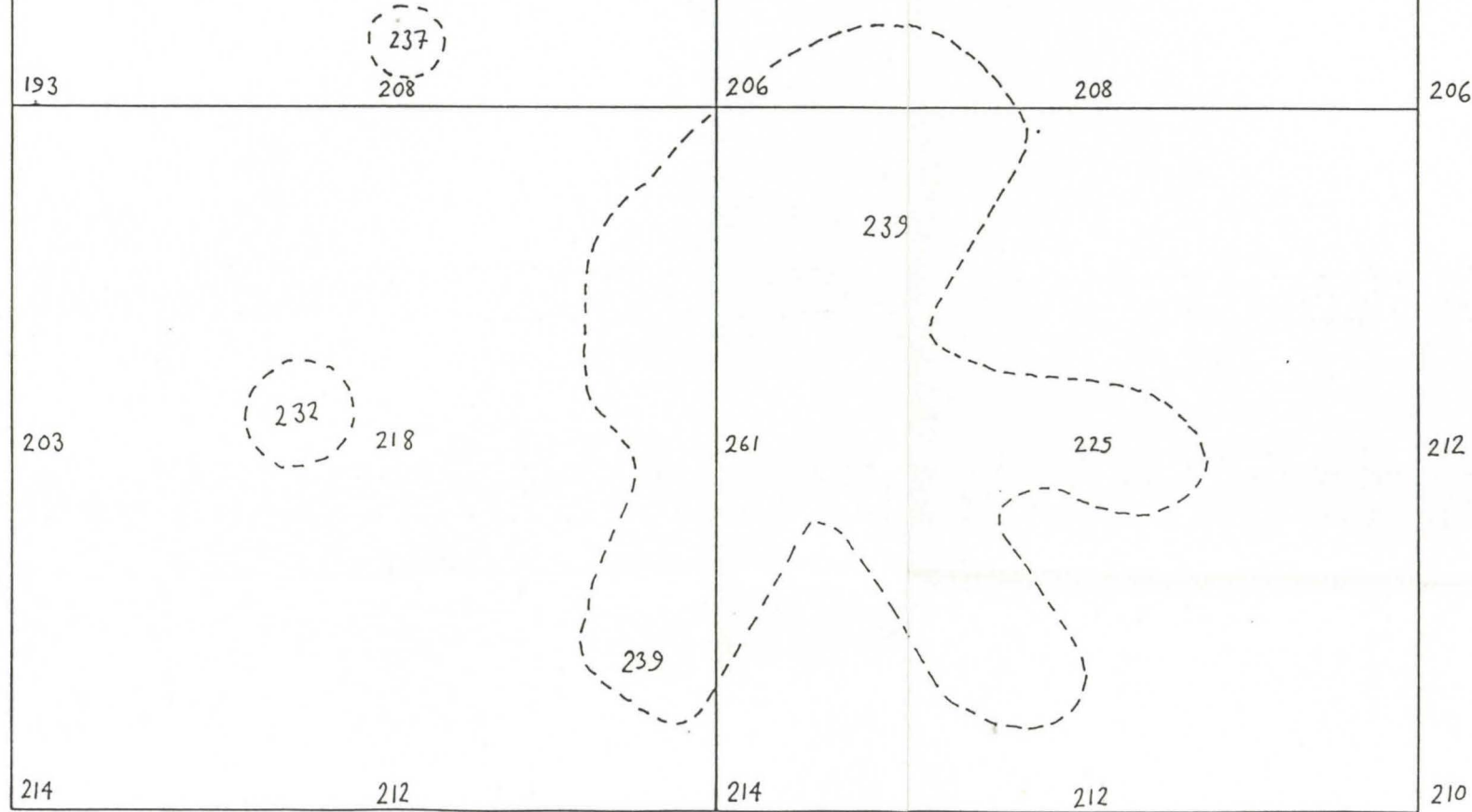
858/

856/

854/

TURKU, KURALA, HANNUNNIITTU 1985

KARTTA N:O 8

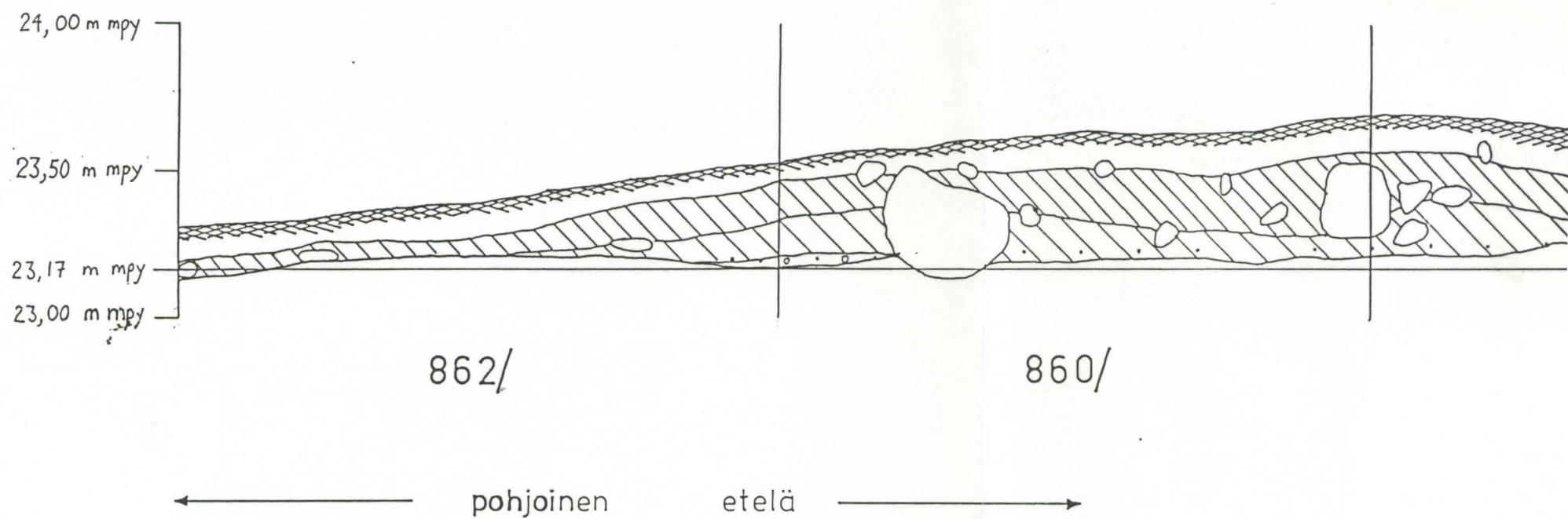
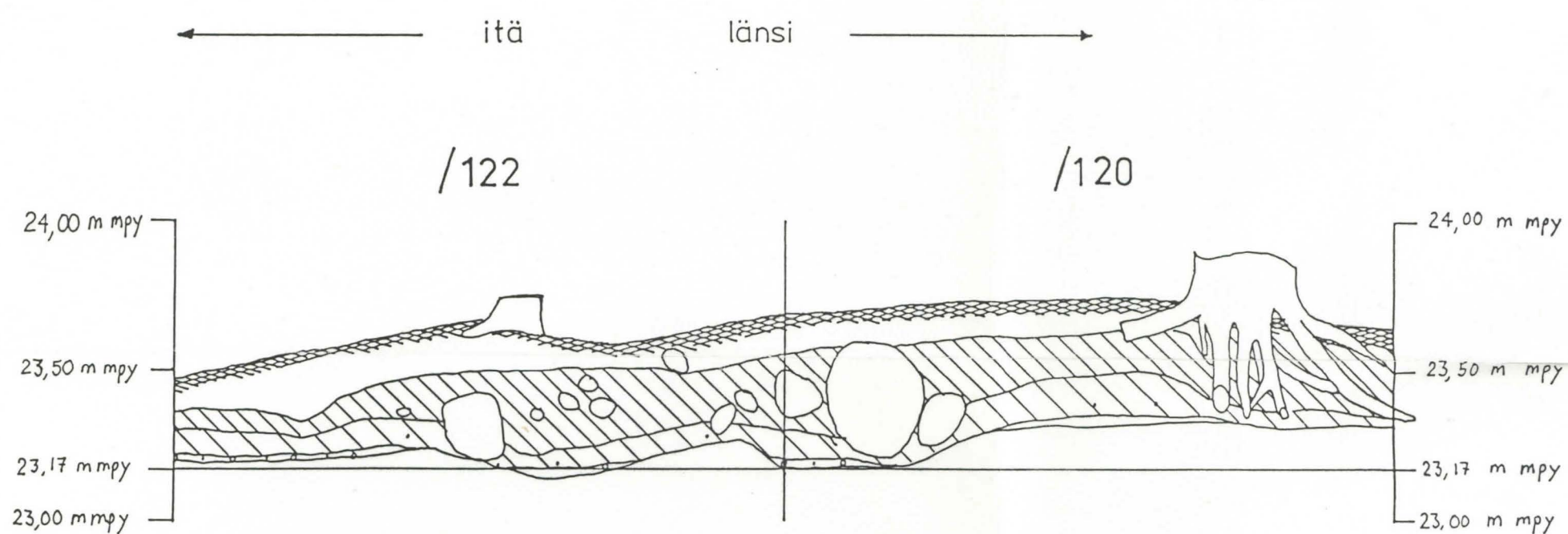
KAIVAUSALUE 1

PROFIILIKARTTA

M K 1:20

KP 24.22 M MPY (M)

PIIRT. ESA LAUKKA

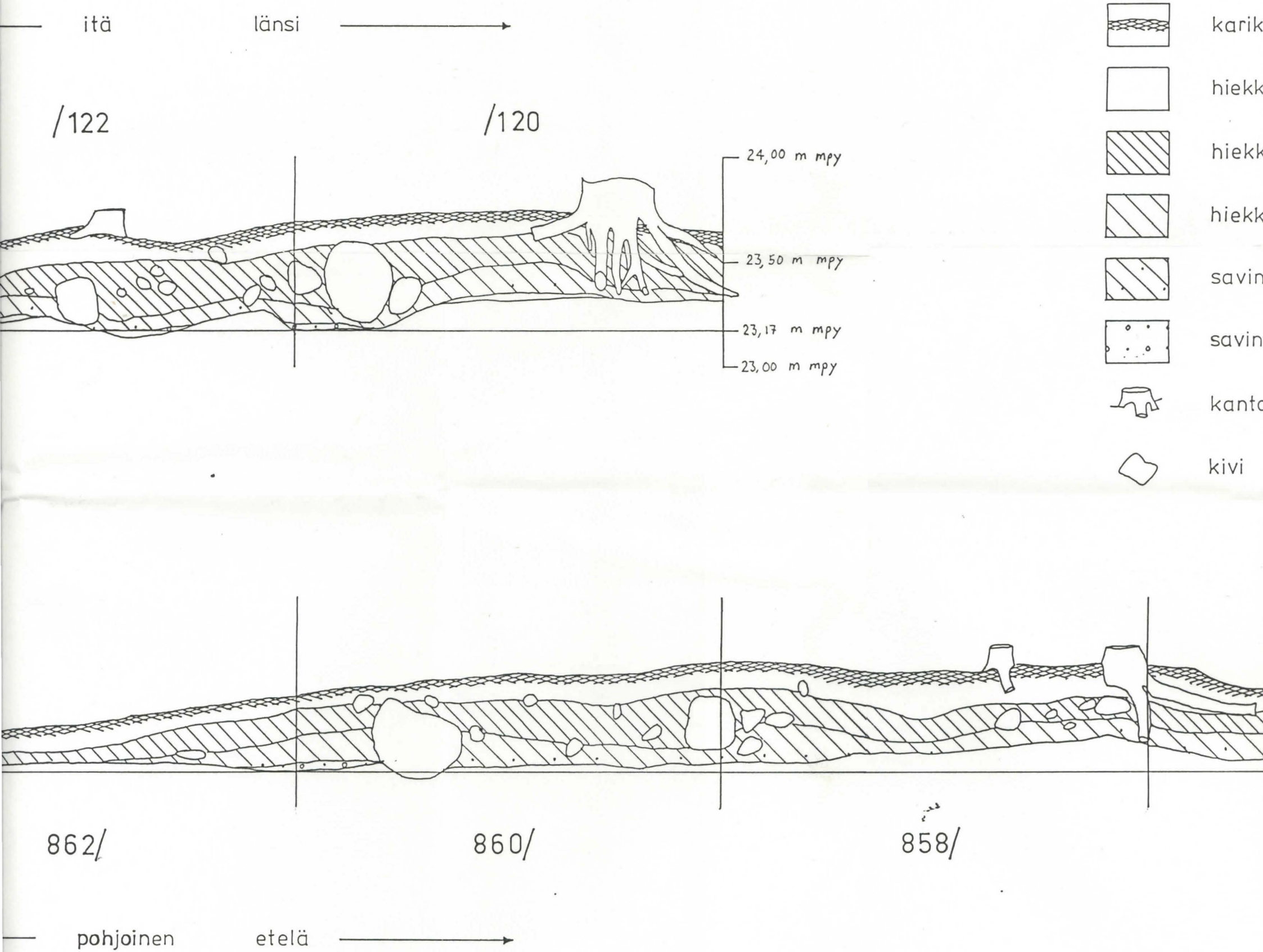

HANNUNNIITTU 1985

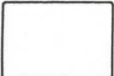
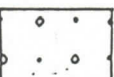
MK 1:20

KP 24.22 M MPY (N60) VL=86

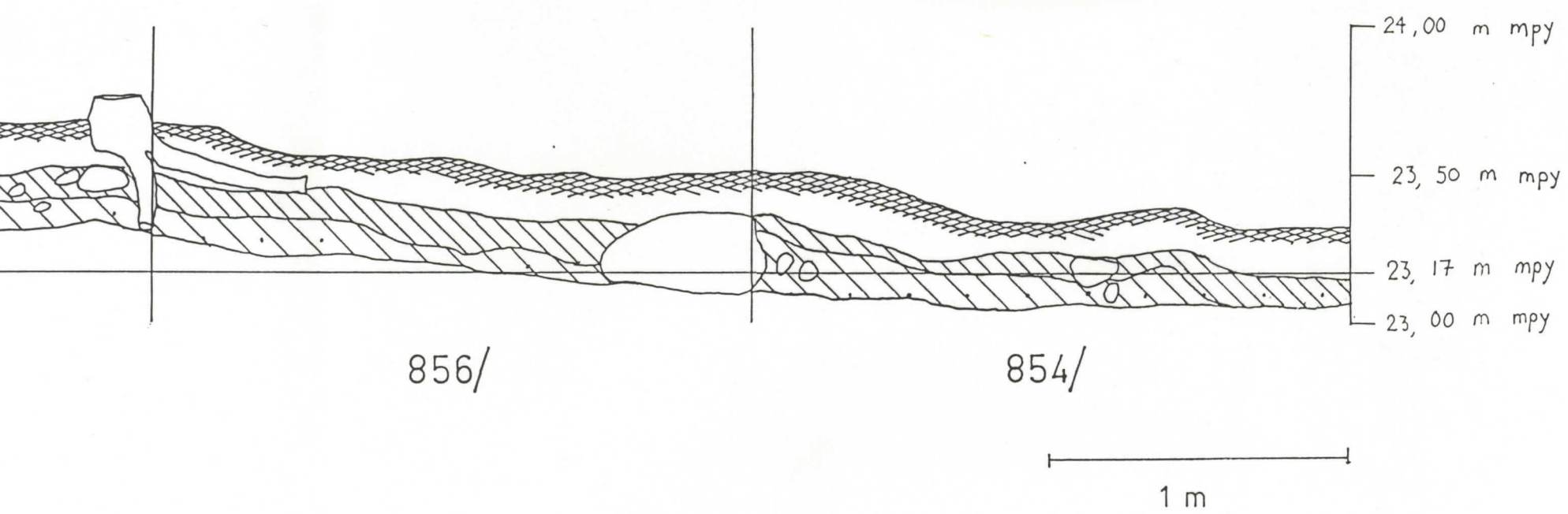
PIIRT. ESA LAUKKANEN, AIJA ANTIKAINEN J

ANTIKAINEN JA JUHA-MATTI VUORINEN

- karike
- hiekka, huuhtoutumiskerros
- hiekka, rikastumiskerros
- hiekka, pohjamaa
- savinen hiekka, pohjamaa
- savinen sora, pohjamaa
- kanto
- kivi

PROFIILIN SIJAINTI KAIVAUSRUUTUIHIN NÄHDEN	
— —	piirretty profiililinja
—	ruoturaja
.....	profiilin reuna
860/120	860/122
858/120	858/122

LIITE 6

Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen koekuopista ja koepistoista

Tässä luettelossa maalajeista käytetään seuraavia kirjainmerkkejä:

A = savi	(maanäyte n:o 62)
B = mutainen multa	(maanäyte n:o 63)
C = multa	(maanäyte n:o 64)
D = hiekkainen multa	(maanäyte n:o 65)
E = peltomulta	(maanäyte n:o 66)
F = multainen hiekka	(maanäyte n:o 67)
G = hieno hiekka	(maanäyte n:o 68)
H = humuksen sekainen hiekka	(maanäyte n:o 69)
I = karkea hiekka	(maanäyte n:o 70)
J = savinen, kivinen hiekka	(maanäytteet n:o 71-72)

Koekuopat			
N:o	Maalajit vaakituslukuineen	Kivisyys ym.	Löydöt
886/127	221-240 B 240-245 A	Harvassa 1-10 cm:n läpimittaisia kiviä, tasaisesti eri-kokoisia	Ei löytöjä
879/130	202-229 C 229-242 A	Harvassa 1-5 cm:n läpimittaisia kiviä	Kukkaruukun pala, posliinia, lasia, rautaa
875/135	192-216 D 216-230 A	Ei kiviä	Lasia, posliinia, sulanut sinkin tms. metallin pala
873/111	207-233 F 233-253 A	Kuopan pohjalla kahdesta kivestä näkyvissä n. 10 cm X 15 cm:n ja 10 cm X 10 cm:n ala. Muutoin harvassa 1-5 cm:n läpimittaisia kiviä.	Lasipullo, lasin paloja
871/127	201-223 D 223-228 A	Ei kiviä	Ei löytöjä

N:o	Maalajit vaakituslukuineen	Kivisyys ym.	Löydöt
869/123	193-215 C 215-220 A	Harvassa kiviä, läpimitta 5 cm.	Lasipullon pala
868/152	203-210 D 210-228 A	Harvassa kiviä, läpimitta 1-5 cm.	Olutpurkki, keramiikkapullon pala, lasia, tiiltä, punasavikeramiikkaa, fajanssia
867/133	191-212 D 212-224 A	Ei kiviä	Ei löytöjä
867/140	156-193 D 193-200 A	Ei kiviä	Ei löytöjä
866/127	186-209 D 209-212 A	Ei kiviä	Ei löytöjä
864/146	127-128 H	Vähän kiviä, tasisesti eri kokoisia, läpimitta 1-5 cm.	Ei löytöjä
861/143	094-112 C 112-134 J	Kohtalaisesti 1-25 cm:n läpimittaisia kiviä, jotka ovat tasisesti eri kokoisia. Kuopan pohjalla 3 kiveä, joiden läpimitta on 30-50 cm.	Ei löytöjä
859/151	192-214 C 214-235 J	Harvassa 1-5 cm:n läpimittaisia kiviä, joiden tavallinen koko on 5 cm.	Ei löytöjä
858/132	183-199 C 199-221 J	Harvassa kiviä, joiden tavallinen koko on 1-5 cm läpimitalta. Kuopassa oli yksi 30 cm:n läpimittainen kivi.	Ei löytöjä
856/123	170-184 H 184-218 I	Kohtalaisesti 1-40 cm:n läpimittaisia kiviä, joiden jou-	Ei löytöjä

N:o	Maalajit vaakituslukuineen	Kivisyys ym.	Löydöt
856/128	186-207 C 207-239 J	kossa 1-5 cm:n ja 20-30 cm:n koko on tavallisin. Melko harvassa 1-20 cm:n läpimittaisia kiviä, joiden joukossa 1 cm:n ja 20 cm:n koko on tavallisin.	Punasavikeraamiikan paloja
856/145	112-142 H 142-161 J	Harvassa 1-15 cm:n läpimittaisia kiviä, joiden joukossa 10 cm:n koko on tavallisin. Maalajirajan vaakitus tehtiin kuopan eteläseinästä, koska pohjoisseinämässä oli kivi, joka esti sieltä tehtävän vaakituksen.	Ei löytöjä
855/118	168-180 H 180-223 G	Runsaasti kiviä, joiden läpimitta 1-30 cm. Tavallisin kivikoko 10-15 cm. Lähellä maan pintaa havaittiin nokiviiru, vl = 169. Tämä koekuoppa osui esihistoriallisen tulisijan kohdalle, kuten voitiin tasokaivausta tehtäessä todeta. Koekuopasta löydettiin nokisia kiviä. Kuopan pohjoisreunassa näiden yläpinta oli tasolla	1 pala rautakautista keraamiikkaa löydettiin koekuoppaa tehtäessä ja 2 palaa löydettiin koekuopasta kaivauksen aikana. Muita tästä koekuopasta tulleita löytöjä olivat Karjala-olutpullon korkki, metallin-, fajanssin ja lasin palat.

N:o	Maalajit vaakituslukuineen	Kivisyys ym.	Löydöt
852/133	225-248 C 248-278 A	23,08 m mpy (vl=200). Kohtalaisesti 1-15 cm:n läpimittaisia kiviä, joiden joukossa tasaisesti kaikkia kokoja.	Nykyajan löytöjä
852/148	200-219 H 219-235 J	Kohtalaisesti 1-30 cm:n läpimittaisia kiviä, joiden joukossa tasaisesti kaikkia kokoja.	Ei löytöjä
851/138	221-246 D 246-273 J	Vähän kiviä, läpimitta 1-25 cm, tavallinen koko 1-5 cm. Kuopassa oli 2 kiveä, joiden halkaisija oli 25 cm:n luokkaa.	Tiiltä, fajanssia, rautanaula.
850/122	198-222 H 222-263 G	Harvassa kiviä, läpimitta 1-40 cm, tavallinen koko 1-10 cm.	Ei löytöjä
849/117	219-236 H 236-281 G	Harvassa kiviä, läpimitta 1-15 cm, tavallinen koko 1-5 cm.	Ei löytöjä
849/127	231-252 C 252-262 A	Erittäin harvassa kiviä, läpimitta 1-5 cm, tavalliset koot 1 ja 5 cm.	Lasia, fajanssia, tiiltä, punasavikeraamiikkaa, rautakoukku
845/121	225-247 H 247-277 G	Kohtalaisesti kiviä, läpimitta 1-30 cm, tavallinen koko 1-5 cm.	Fajanssin pala
845/156	311-327 E	Harvassa ki-	Ei löytöjä

N:o	Maalajit vaakituslukuineen	Kivisyys ym.	Löydöt
844/107	327-337 A 342-325 C 325-377 A	viä, läpimitta 1-5 cm. Erittäin harvassa kiviä, läpimitta 1-5 cm.	Tiilen paloja ja punasavi-keramiikkaa
836/108	383-360 E 360-413 A	Ei kiviä	2 tiilen palaa ja 1 lasin pala
832/126	352-377 E 377-385 A	Ei kiviä	Tiilen paloja
Koepistot			
N:o	Pinta- ja pohjavaakitus	Maalajit	Löydöt
861/137	vl= 158-173	Multa	Ei löytöjä
860/145	vl= 096-118	Multa ja hiekka	Lasia
853/143	vl= 172-198	Multaa	Ei löytöjä

LIITE 7

Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen hiilinäytteistä

Näytteet tulisijasta ruuduissa 854/118 ja 854/120

Näyte n:o	Ker- ros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
1	4	854/120	70	20	202	Tulisijan ki- veyksen päältä
2	C	854/120	166	4	216	
3	5	854/120	133	33	219	
4	5	854/118	144	195	221	
5	D	854/120	152	3	226- 236	
6	G	-	-	-	-	Koko tulisijan alueelta
7	H	-	-	-	-	Koko tulisijan alueelta

Näytteet muualta kuin tulisijasta

Näyte n:o	Ker- ros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
8	3	860/118	150	50	172	
9	3	860/120	125	125	169	
10	3	860/120	20	50	173	
11	3	856/118	20	200	181	
12	3	854/120	190	20	184	
13	4	856/118	40	35	186	
14	4	854/118	195	145	197	

LIITE 8

Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen
maanäytteistä

Näytteet kaivausruuduista

Näyte n:o	Ker- ros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
1	2	862/120	100	100	172	
2	2	860/120	100	100	160	
3	2	860/122	100	100	177	
4	2	858/118	100	100	152	
5	2	858/120	100	100	152	
6	2	858/122	100	100	160	
7	2	856/118	100	100	160	
8	2	856/120	100	100	165	
9	2	854/118	100	100	177	
10	2	854/120	100	100	178	
11	3	862/118	100	100	176	
12	3	862/120	100	100	173	
13	3	860/120	140	120	171	likamaasta
14	3	860/120	115	130	176	
15	3	860/120	100	100	168	
16	3	860/122	120	180	193	likamaaläis- kästä
17	3	860/122	100	75	177	tumma täplä maassa
18	3	860/122	100	100	180	
19	3	858/118	145	45	177	
20	3	858/118	100	100	165	
21	3	858/120	100	100	151	kivikon alta
22	3	858/120	100	100	159	
23	3	858/122	110	170	176	tumma täplä maassa
24	3	858/122	100	100	172	
25	3	858/122	70	80	176	tumma täplä maassa
26	3	858/122	50	150	178	
27	3	856/118	180	25	175	
28	3	856/118	170	65	178	likamaaläiskästä
29	3	856/118	155	130	178	likamaaläiskästä
30	3	856/118	100	100	173	
31	3	856/118	85	180	178	likamaasta
32	3	856/118	80	180	178	likamaasta
33	3	856/120	100	80	180	likamaaläiskästä
34	3	856/120	100	100	178	
35	3	856/120	80	100	174	likamaasta
36	3	854/118	155	110	192	likamaaläiskästä
37	3	854/118	100	100	189	
38	3	854/120	185	100	187	
39	3	854/120	175	25	183	likamaasta
40	3	854/120	100	100	188	

Näyte n:o	Ker- ros	Ruutu	x	y	vl	Huomautuksia
41	4	856/118	160	120	184	likamaaläiskästä
42	4	856/118	90	120	187	
43	4	856/120	90	80	184	
44	4	854/118	115	105	197	
45	4	854/118	60	195	206	tulisijan vierestä
46	4	854/120	130	80	199	
47	4	854/120	120	70	200	tulisijan päältä
48	4	854/120	60	20	199	tulisijan ki- veyksen päältä
49	5	856/118	110	115	189	
50	5	856/120	80	90	195	
51	5	854/118	200	150	199	nokiläiskästä
52	5	854/118	190	140	203	nokiläiskästä
53	5	854/118	130	100	200	
54	5	854/120	100	80	204	
55	6	856/118	100	100	195	
56	6	856/120	100	100	200	
57	6	854/118	100	100	203	
58	6	854/120	100	100	208	
59	-	854/120	68	8	204	tulisijasta
60	-	854/120	58	8	204	tulisijasta
61	2	860/110	120	195	214	moreenia

Näytteet koekuopista

Näyte N:o	Koe- kuoppa	Maalaji
62	886/126	savi
63	886/126	mutainen multa
64	879/130	multa
65	875/135	hiekkainen multa
66	844/109	peltomulta
67	872/111	mutainen hiekka
68	855/118	hieno hiekka
69	861/143	humuksen sekainen hiekka
70	856/123	karkea hiekka
71	861/143	savinen, kivinen hiekka
72	852/148	-"-
73	855/118	nokinen hiekka

Näytteet tulisijasta ruuduissa 854/118 ja 854/120

Näyte n:o 74	tulisijan nokimaa
Näyte n:o 75	tulisijan kivet

LIITE 9

Luettelo Turun Kuralan Hannunniitun vuoden 1985 kaivauksen valokuvista

Mustavalkoiset negatiivit (k = kinneg.)				
Kamera: Canon AE1 Program Objektiivi: Canon Zoom lense FD 35-70 mm, 1:3,5-4,5 Filmit: Ilford FP4, 125 ASA Valokuvaajat: Pertti Itkonen (PI), Teija Tiitinen (TT)				
Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaaja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9468	20.8.	PI	NW	Kaivausalue 2:n kivikko paalutettuna ennen tutkimuksia
K9469	-"-	-"-	-"-	-"-
K9470	-"-	-"-	W	Yleiskuva kaivauskoh- teesta ja sen ympäris- töstä
K9471	-"-	-"-	SW	-"-
K9472	-"-	-"-	SE	Yleiskuva kaivauskoh- teesta
K9473	-"-	-"-	E	-"-
K9474	-"-	-"-	N	Kaivauksen korkeus- kiintopiste ja kai- vauskoordinaatiston lähtöpiste
K9475	22.8.	-"-	-"-	Jukka Sipilä kaivaa koekuoppaa
K9476	-"-	-"-	-"-	-"-
K9477	-"-	-"-	SE	Kaivauksen kuljetus- kalustoa
K9478	23.8.	-"-	S	Kaivausalue 1 paalu- tettuna
K9479	-"-	-"-	E	-"-
K9480	-"-	-"-	W	-"-
K9481	-"-	-"-	NE	-"-
K9482	26.8.	-"-	S	Kaivausalue 1 pinta- turpeen irrottamisen jälkeen
K9483	-"-	-"-	W	Ruutu 858/118 pinta- turpeen irrottamisen jälkeen
K9484	-"-	-"-	NW	Nykyajan esineitä kai-

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaaja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9485	26.8.	PI	NW	vausalue 1:n eteläpuo- liskossa pintaturpeen alla Kaivausalue 1 pintatur- peen irrottamisen jäl- keen
K9486	-"-	-"-	-"-	-"-
K9487	-"-	-"-	N	-"-
K9488	-"-	-"-	NW	Työssä vas. Taina Pie- tikäinen, Juha-Matti Vuorinen, Anna Toivanen ja Esa Laukkanen
K9489	-"-	-"-	-"-	-"-
K9490	27.8.	-"-	N	Kaivausalue 1, taso 1
K9491	-"-	-"-	S	-"-
K9492	-"-	-"-	W	-"-
K9493	-"-	-"-	N	-"-
K9494	-"-	-"-	E	-"-
K9495	-"-	-"-	N (ku- vattu puus- ta)	-"-
K9496	-"-	-"-	-"-	-"-
K9497	-"-	-"-	-"-	-"-
K9498	-"-	-"-	S	Esa Laukkanen valokuvaa puusta käsin
K9499	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1, taso 1
K9500	-"-	-"-	W	-"-
K9501	-"-	-"-	-"-	-"-
K9502	-"-	-"-	W (ku- vattu puusta)	Kaivausalue 1, ruudut 858/122 ja 860/122, 1. taso
K9503	-"-	-"-	S (ku- vattu puusta)	1. taso ruuduissa 862/118 ja 860/118
K9504	-"-	-"-	-"-	Ruutujen 862/118 ja 862/120 sekä ruutujen 860/118 ja 860/120 raja- linja, 1. taso
K9505	-"-	-"-	-"-	1. taso ruuduissa 862/120 ja 860/120
K9506	-"-	-"-	NW	Kaivausalue 1, taso 1
K9507	-"-	-"-	-"-	-"-
K9508	-"-	-"-	-"-	-"-
K9509	28.8.	-"-	E	Anna Toivanen piirtää kaivausalue 2:n kivikko Taina Pietikäinen kaivaa kaivausalue 1:ssä
K9510	-"-	-"-	NW	-"-
K9511	-"-	-"-	E	-"-
K9512	-"-	-"-	-"-	Juha-Matti Vuorinen kai- vaa kaivausalue 1:ssä

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9513	28.8.	PI	NE	Esa Laukkanen ja Taina Pietikäinen kaivavat kaivausalue 1:ssä
K9514	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:ssä kaiva- vat vas. Esa Laukkanen, Taina Pietikäinen, Juha-Matti Vuorinen ja kaivausalueella 2 piir- tää Anna Toivanen
K9515	-"-	-"-	E	Anna Toivanen piirtää kaivausalue 2:n kivik- koa
K9516	-"-	-"-	E	-"-
K9517	29.8.	-"-	NE	Taina Pietikäinen kaivaa kaivausalueella 2
K9518	-"-	-"-	-"-	-"-
K9519	-"-	-"-	-"-	-"-
K9520	-"-	-"-	NW	Sky-lift-nostolava on saapunut kaivauspaikal- le. Esa Laukkanen etu- alalla valmistautuu va- lokuvaamaan.
K9521	-"-	-"-	Suo- raan yl- häältä nosto- laval- ta	Kaivausalue 1, taso 2.
K9522	-"-	-"-	-"-	-"-
K9523	-"-	-"-	-"-	-"-
K9524	-"-	-"-	-"-	-"-
K9525	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:n etelä- osa, taso 2
K9526	-"-	-"-	-"-	-"-
K9527	-"-	-"-	-"-	Ruudut 858/122 ja 860/122, taso 2
K9528	-"-	-"-	-"-	-"-
K9529	-"-	-"-	NE, nosto- laval- ta	Kaivausalue 1, taso 2
K9530	-"-	-"-	N, nosto- laval- ta	-"-
K9531	-"-	-"-	-"-	-"-
K9532	-"-	-"-	-"-	-"-
K9533	-"-	-"-	-"-	-"-
K9534	-"-	-"-	-"-	-"-
K9535	-"-	-"-	-"-	-"-

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9536	29.8.	PI	Suo- raan yl- hääl- tä nosto- laval- ta	Kaivausalue 1, taso 2 ja kaivausalueella 2 ensimmäistä kerrosta kaivamassa vas. Juha-Matti Vuorinen, Anna Toivanen ja Taina Pietikäinen
K9537	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1, taso 2 ja kaivausalueella 2 ensimmäistä kerrosta kaivamassa vas. Anna Toivanen, Juha-Matti Vuorinen ja Taina Pietikäinen
K9538	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1, taso 2 ja kaivausalueella 2 ensimmäistä kerrosta kaivamassa vas. Juha-Matti Vuorinen, Anna Toivanen ja Taina Pietikäinen
K9539	-"-	-"-	-"-	Tutkimuskohteen koillis- osa
K9540	-"-	-"-	-"-	Tutkimuskohteen itälai- taa
K9541	-"-	-"-	-"-	-"-
K9542	-"-	-"-	-"-	-"-
K9543	-"-	-"-	-"-	Tutkimuskohteen kaak- koisosa ja etelälaita
K9544	-"-	-"-	-"-	Tutkimusalueen etelälai- taa
K9545	-"-	-"-	-"-	Tutkimusalueen eteläpää
K9546	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1, taso 2 ja kaivausalueella 2 ensimmäistä kerrosta kaivamassa vas. Anna Toivanen, Juha-Matti Vuorinen ja Taina Pietikäinen
K9547	-"-	-"-	-"-	-"-
K9548	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 2:n ensim- mäistä kerrosta kaiva- massa vas. Anna Toiva- nen, Juha-Matti Vuori- nen ja Taina Pietikäi- nen
K9549	2.9.	-"-	N	Kaivausalue 1, taso 2
K9550	-"-	-"-	W	-"-
K9551	-"-	-"-	S	-"-
K9552	-"-	-"-	-"-	-"-

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9553	2.9.	PI	N, puus- ta	Kaivausalue 1:n etelä- osaa, 2. taso
K9554	-"-	-"-	-"-	-"-
K9555	-"-	-"-	-"-	-"-
K9556	-"-	-"-	-"-	-"-
K9557	-"-	-"-	-"-	-"-
K9558	-"-	-"-	-"-	-"-
K9559	-"-	-"-	-"-	-"-
K9560	-"-	-"-	W, puus- ta	Ruutu 858/122, taso 2
K9561	-"-	-"-	-"-	Ruutu 860/122, taso 2
K9562	-"-	-"-	S, puus- ta	Ruutu 860/120, taso 2
K9563	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:n poh- joisosa, taso 2
K9564	-"-	-"-	S	Kaivausalue 1, taso 2
K9565	-"-	-"-	SW	-"-
K9566	-"-	-"-	E	Ruutu 858/122, taso 2
K9567	-"-	-"-	S	Kaivausalue 2, taso 1
K9568	-"-	-"-	NW	-"-
K9569	-"-	-"-	N	-"-
K9570	-"-	-"-	NW	-"-
K9571	-"-	-"-	-"-	-"-
K9572	3.9.	-"-	-"-	Aija Antikainen piirtää kaivausalueella 2, Timo Sepänmaa pitää lattaa kaivausalueella 1, ja Juha-Matti Vuorinen lu- kee vaakituskonetta
K9573	-"-	-"-	NE	Timo Sepänmaa pitää lat- taa kaivausalueella 1
K9574	-"-	-"-	S	Juha-Matti Vuorinen vaa- kituskoneella
K9575	-"-	-"-	NE	Timo Sepänmaa kaivaa 3. kerrosta kaivausalueella 1
K9576	-"-	-"-	-"-	Kaivausalueella 1 kaiva- massa vas. Timo Sepän- maa, Juha-Matti Vuori- nen. Kaivettavana 3. kerros.
K9577	-"-	-"-	SE	Aija Antikainen piirtää kaivausalue 2:n tasoa 1
K9578	5.9.	-"-	NW	Vas. Teija Tiitinen, Juha-Matti Vuorinen, Aija Antikainen ja Timo Sepänmaa
K9579	-"-	-"-	-"-	Vas. Juha-Matti Vuori-

Arkisto-numero	Kuvaus-päivä	Ku-vaa-ja	Ku-vaus-suun-ta	Aihe
K9580	5.9.	PI	NW	nen, Teija Tiitinen, Aija Antikainen ja Timo Sepänmaa Vas. Juha-Matti Vuori- nen, Teija Tiitinen, Timo Sepänmaa ja Aija Antikainen
K9581	-"-	TT	-"-	Vas. Juha-Matti Vuori- nen, Pertti Itkonen, Aija Antikainen ja Timo Sepänmaa
K9582	-"-	PI	-"-	Kaivausalue 2, toinen kivikerros kaivausker- roksessa 2
K9583	-"-	-"-	N	-"-
K9584	-"-	-"-	NW	-"-
K9585	-"-	-"-	N	Kaivausalue 1, kolmas kivikerros kaivausker- roksessa 3
K9586	-"-	-"-	-"-	-"-
K9587	-"-	-"-	NE	-"-
K9588	-"-	-"-	S	-"-
K9589	-"-	-"-	W	-"-
K9590	-"-	-"-	N, puus- ta	Kaivausalue 1:n etelä- osa, kolmas kivikerros kaivauskerroksessa 3
K9591	-"-	-"-	-"-	-"-
K9592	-"-	-"-	-"-	-"-
K9593	-"-	-"-	-"-	-"-
K9594	-"-	-"-	-"-	-"-
K9595	-"-	-"-	-"-	-"-
K9596	-"-	-"-	W, puus- ta	Ruutu 858/122, kolmas kivikerros kaivausker- roksessa 3
K9597	-"-	-"-	-"-	Ruutu 860/122, kolmas kivikerros kaivausker- roksessa 3
K9598	-"-	-"-	S, puus- ta	Ruutu 860/120, kolmas kivikerros kaivausker- roksessa 3
K9599	-"-	-"-	-"-	Ruudut 860/120 ja 860/118, kolmas kivi- kerros kaivauskerrok- sessa 3
K9600	-"-	-"-	-"-	Ruudut 862/118 ja 862/120, kolmas kivi- kerros kaivauskerrok- sessa 3
K9601	-"-	-"-	NW	Kaivausalue 1, kolmas kivikerros kaivausker- roksessa 3

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9602	10.9.	PI	N	Hannunniitun ja Risti- mäen koulujen viides- luokkalaiset tutustu- massa kaivaukseen
K9603	-"-	-"-	E	-"-
K9604	-"-	-"-	SE	-"-
K9605	-"-	-"-	NE	-"-
K9606	-"-	-"-	SE	-"-
K9607	-"-	-"-	N	Hannunniitun koulun 3A- luokka tutustumassa kai- vaukseen
K9608	-"-	-"-	NE	-"-
K9609	-"-	-"-	E	-"-
K9610	-"-	-"-	NE	-"-
K9611	11.9.	-"-	W	N-S-profiili linjalla 862/
K9612	-"-	-"-	-"-	N-S-profiili linjojen 862/ ja 860/ rajakoh- dalla
-	-"-	-"-	-"-	N-S-profiili linjalla 860/
-	-"-	-"-	-"-	-"-
K9613	-"-	-"-	N	W-E-profiili linjalla /122
K9614	-"-	-"-	NW	N-S-profiili linjalla 860/
K9615	-"-	-"-	-"-	-"-
K9616	-"-	-"-	-"-	W-E-profiili linjalla /120
K9617	-"-	-"-	-"-	W-E-profiili linjalla /120 ja linjalla /118
K9618	-"-	-"-	NE	Maaperän tutkijoiden poraama reikä kalliossa ruudussa 860/118
K9619	-"-	-"-	W	N-S-profiili linjan 858/ kohdalla
K9620	-"-	-"-	W	N-S-profiili linjojen 858/ ja 856/ rajakoh- dalla
K9621	-"-	-"-	W	Kaivausalue 1:n poh- joisosa, 3. eli pohja- taso
K9622	-"-	-"-	N	-"-
K9623	-"-	-"-	-"-	-"-
K9624	-"-	-"-	W	-"-
K9625	-"-	-"-	E	Juha-Matti Vuorinen pi- telee lattaa, Aija Antikainen ja Timo Sepänmaa kaivavat kai- vausalueella 1 neljät- tä kerrosta

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9626	11.9.	PI	NE	Aija Antikainen kaivaa kaivausalueella 1 nel- jättä kerrosta
K9627	-"-	-"-	NW	Kaivamassa alk. vas. Juha-Matti Vuorinen, Aija Antikainen, Teija Tiitinen. Karttaa piir- tämässä Timo Sepänmaa. Kaivausalue 1, taso 3 ja kerros 4.
K9628	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 2:n 2. taso eli pohjataso
K9629	-"-	-"-	SE	-"-
K9630	-"-	-"-	NW	Kaivausalue 1:n pohjois- osan pohjataso
K9631	-"-	-"-	N	-"-
K9632	12.9.	-"-	S	Kaivausalue 1:n etelä- osa, 3. taso
K9633	-"-	-"-	-"-	-"-
K9634	-"-	-"-	W	Koekuoppa 855/118 ja sen kohdalla ollut tulisija ennen tulisijan kaivami- sen aloittamista. Taso 3.
-	-"-	-"-	S	Vahingonlaukaus
K9635	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:n etelä- osa, taso 3
K9636	-"-	-"-	N, puus- ta	Kaivausalue 1:n etelä- osaa, taso 3
K9637	-"-	-"-	-"-	-"-
K9638	-"-	-"-	-"-	-"-
K9639	-"-	-"-	-"-	-"-
K9640	-"-	-"-	-"-	-"-
K9641	-"-	-"-	-"-	-"-
K9642	-"-	-"-	-"-	-"-
K9643	-"-	-"-	N	Kaivausalue 1:n etelä- osaa, taso 4
K9644	-"-	-"-	W	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija, kuvassa pohjoisnuoli, taso 4.
K9645	-"-	-"-	-"-	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija, taso 4
K9646	-"-	-"-	-"-	-"-
K9647	-"-	-"-	NW	Ruudut 854/118 ja 854/120, taso 4
K9648	-"-	-"-	N, puus- ta	-"-

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9649	12.9.	PI	N, puus- ta	Ruudut 854/118 ja 854/120, taso 4
K9650	-"-	-"-	-"-	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija, taso 4
K9651	-"-	-"-	NW	Kaivausalueella 1 kai- vamassa vas. Timo Sepänmaa, Juha-Matti Vuorinen, Aija Antikai- nen ja Teija Tiitinen. Kaivettavana 4. kerros.
K9652	-"-	-"-	Suo- raan ylh.	Monikulmiopiste n:o 5198 ja kiveen hakatul- la rastilla merkitty kaivauskoordinaatiston lähtöpiste lähikuvassa.
K9653	13.9.	-"-	S	Kaivausalue 1:n etelä- osa, taso 4
K9654	-"-	-"-	NW	-"-
K9655	-"-	-"-	NE	-"-
K9656	-"-	-"-	N, puus- ta	-"-
K9657	-"-	-"-	-"-	-"-
K9658	-"-	-"-	W	N-S-profiili linjalla 856/
K9659	-"-	-"-	W	N-S-profiili linjalla 854/
K9660	19.9.	-"-	N, puus- ta	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija ja sen ympäristö 4. tasos- sa
K9661	-"-	-"-	-"-	-"-
K9662	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:n etelä- osaa 5. tasossa
K9663	-"-	-"-	-"-	-"-
K9664	-"-	-"-	-"-	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija ja sen ympäristö 5. tasos- sa
K9665	-"-	-"-	E	-"-
K9666	-"-	-"-	W	-"-
K9667	-"-	-"-	NW	Kaivausalue 1:n etelä- osa 5. tasossa
K9668	20.9.	-"-	NE	Etualalla Gabriela Buschmann ja Esa Lauk- kanen kaivavat profii- leja, taustalla vas. Janne Koski ja oik. Johanna Viitaharju kai-

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9669 K9670	20.9. --	PI --	SE W	vamassa 4. kerrosta kaivausalueella 1. -- Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen luoteispuoliskosta on purettu yksi kivi- kerros, näkyvissä ki- vikerros B. Maa mär- kää.
K9671 K9672	-- --	-- --	-- SW	-- Gabriela Buschmann piirtämässä tulisijan kivikerrosta C tulisi- jan luoteispuoliskosta. Vas. Esa Laukkanen. Gabriela Buschmann piirtää tulisijan luo- teispuoliskosta kivi- kerrosta C.
K9673	--	--	NW	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen luoteispuoliskosta on purettu kolme kivi- kerrosta, näkyvissä ki- vikerros D.
K9674	--	--	W	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen luoteispuoliskosta on purettu neljä kivi- kerrosta, näkyvissä ki- vikerros E.
K9675	--	--	--	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen luoteispuoliskosta on purettu viisi kivi- kerrosta, näkyvissä kivikerros F.
K9676	--	--	--	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen luoteispuoliskosta on purettu kuusi kivi- kerrosta, näkyvissä ki- vikerros G.
K9677	--	--	--	Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen luoteispuoliskosta on purettu kuusi kivi- kerrosta, näkyvissä ki- vikerros G.
K9678	--	--	--	Koekuopan 855/118 koh- dalla olleen tulisijan pohja
K9679 K9680	-- 23.9.	-- --	-- --	-- Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen kaakkoispuolesta on

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
K9681	23.9.	PI	W	purettu yksi kiviker- ros, näkyvissä kiviker- ros B. Koekuopan 855/118 koh- dalla ollut tulisija. Sen kaakkoispuolesta on purettu kaksi kiviker- rosta, näkyvissä kivi- kerros C.
K9682	-"-	-"-	-"-	Koekuopan 855/118 koh- dalla olleen tulisijan pohja
K9683	-"-	-"-	N, puus- ta	Kaivausalue 1:n etelä- osan pohjataso
K9684	-"-	-"-	-"-	-"-
K9685	-"-	-"-	N	-"-
K9686	-"-	-"-	S	-"-

Diapositiivit (= D)

Kamera: Asahi Pentax K-1000

Objektiivit: Pentax SMC 50 ja 28 mm

Filmit: Kodak Ektachrome 64 daylight, 64 ASA

Valokuvaajat: Pertti Itkonen (PI), Esa Laukkanen (EL),
Teija Tiitinen (TT)

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
D7464	23.8.	PI	S	Kaivausalue 1 paalutet- tuna
D7465	-"-	-"-	E	-"-
D7466	26.8.	-"-	NW	Kaivausalue 1 pintamaan irrottamisen jälkeen
D7467	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:n etelä- osa pintamaan irrotta- misen jälkeen.
D7468	-"-	-"-	-"-	Karttaa piirtämässä Taina Pietikäinen, kai- vamassa alk. vas. Anna Toivanen, Juha-Matti Vuorinen ja Esa Laukka- nen. Kaivettavana 1. kerros kaivausalueella

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
D7469	26.8.	PI	NE	1. Kaivausalueella 1. kai- vamassa 1. kerrosta al- kaen vasemmalta: Anna Toivanen, Esa Laukkanen ja Juha-Matti Vuorinen.
D7470	27.8.	EL	W	Kaivausalue 1:ssä työs- kentelemässä alk. vas. Anna Toivanen, Juha- Matti Vuorinen, Taina Pietikäinen ja Pertti Itkonen
D7471	-"-	PI	-"-	Kaivausalue 1, taso 1
D7472	-"-	-"-	N	-"-
D7473	-"-	-"-	S	Kaivausalue 1:n etelä- osa, taso 1
D7474	-"-	EL	N, puus- ta	-"-
D7475	-"-	-"-	-"-	-"-
D7476	-"-	-"-	W, puus- ta	Ruudut 858/122 ja 860/122, taso 1
D7477	-"-	-"-	S, puus- ta	Kaivausalue 1:n poh- joisosa, taso 1
D7478	-"-	-"-	-"-	Ruudut 860/120 ja 860/118, taso 1
D7479	-"-	-"-	SW	Pertti Itkonen kuvaa puusta
D7480	28.8.	PI	NE	Kaivausalue 1:ssä työs- kentelemässä vas. Esa Laukkanen ja oik. Taina Pietikäinen
D7481	-"-	-"-	E	Etualalla Juha-Matti Vuorinen kaivaa kai- vausalueella 1, ja taka- alalla Anna Toivanen piirtää karttaa kaivaus- alueella 2
D7482	-"-	-"-	NW	Edessä Taina Pietikäinen ja takana Esa Laukkanen kaivamassa toista kai- vauskerrosta kaivaus- alueella 1
D7483	29.8.	-"-	NE	Taina Pietikäinen kaivaa kaivausalueella 2
D7484	-"-	-"-	-"-	-"-
D7485	-"-	-"-	NW	Sky-lift-nostolava on saapunut kaivauspaikalle
D7486	-"-	-"-	Suo-	Kaivausalue 1, taso 2

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
D 7487 D 7488 D 7489 D 7490	29.8. -"- -"- -"	PI -"- -"- -"	raan yl- häältä nosto- laval- ta -"- -"- -"- N,	Kaivausalue 1, taso 2 -" -" -"
D 7491	-"-	-"-	nosto- laval- ta Suo- raan yl- häältä nosto- laval- ta	Kaivausalue 1 toisessa tasossa. Kaivausalueel- la 2 kaivamassa alk. vas. Anna Toivanen, Juha-Matti Vuorinen ja Taina Pietikäinen. Kai- vettavana 1. kerros.
D 7492 D 7493 D 7494	-"- -"- -"	-"- -"- -"	-"- -"- -"	-" -" Kaivausalueella 2 kaiva- massa ensimmäistä ker- rosta alk. vas. Anna Toivanen, Juha-Matti Vuorinen ja Taina Pieti- käinen
D 7495	-"-	-"-	W	Sky-lift-nostolava kai- vauspaikan yllä
D 7496 D 7497 D 7498 D 7499	-"- -"- -"- -"	-"- -"- -"- -"	SW -"- E -"	-" -" -" -"
D 7500 D 7501 D 7502 D 7503 D 7504 D 7505 D 7506	2.9. -"- -"- -"- -"- -"- 3.9.	-"- -"- -"- -"- -"- -"- -"	SW E -"- S NW NE NW	Kaivausalue 1, taso 2 -" -" Kaivausalue 2, taso 1 -" -" Kaivausalue 1:ssä kai- vamassa Juha-Matti Vuorinen, kaivausalue 2:ssa piirtämässä Aija Antikainen 1. tason karttaa
D 7507	-"-	-"-	-"-	Kaivausalue 1:ssä kaiva- massa vas. Juha-Matti Vuorinen, oik. Timo Sepänmaa
D 7508	-"-	-"-	-"-	-"

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
D7509	5.9.	PI	W	Ruokatauolla vas. alk. Juha-Matti Vuorinen, Timo Sepänmaa, Teija Tiitinen ja Aija Anti- kainen
D7510	-"-	-"-	-"-	-"-
	-"-	-"-	-	Vahingonlaukaus
	-"-	-"-	-"-	-"-
D7511	-"-	-"-	SE	Kaivausalue 2, kiveystä 2. kerroksessa
D7512	-"-	-"-	NW	-"-
D7513	-"-	-"-	N	Kaivausalue 1, kolmas kivikerros kaivausker- roksessa 3
D7514	-"-	-"-	NE	-"-
D7515	-"-	-"-	S	-"-
D7516	-"-	-"-	NW	Edessä vas. Teija Tii- tinen, oik. Aija Anti- kainen, takana vas. Juha-Matti Vuorinen, oik. Timo Sepänmaa
D7517	-"-	-"-	-"-	-"-
D7518	-"-	TT	-"-	Edessä vas. Juha-Matti Vuorinen, oik. Aija Antikainen, takana vas. Pertti Itkonen, oik. Timo Sepänmaa
D7519	10.9.	PI	E	Juha-Matti Vuorinen esittelee kaivausta Hannunniitun ja Risti- mäen koulun viidesluok- kalaisille
D7520	-"-	-"-	NW	-"-
D7521	-"-	-"-	-"-	-"-
D7522	-"-	-"-	-"-	-"-
D7523	-"-	-"-	NE	-"-
D7524	-"-	-"-	E	-"-
D7525	-"-	-"-	-"-	-"-
D7526	-"-	-"-	-"-	Hannunniitun koulun 3A- luokka tutustumassa kai- vaukseen
D7527	-"-	-"-	NE	Hannunniitun koulun 3A- luokan oppilaat seuraa- vat Timo Sepänmaan kai- vamista
D7528	-"-	-"-	-"-	-"-
D7529	11.9.	-"-	W	Kaivausalue 1:n poh- joisosa, 3. eli pohja- taso
D7530	-"-	-"-	N	Ruudun 860/122 kolmas eli pohjataso
D7531	-"-	-"-	-"-	-"-

Arkisto-numero	Kuvaus-päivä	Ku-vaa-ja	Ku-vaus-suun-ta	Aihe
D 7532	11.9.	PI	N	Kaivausalue 1:n pohjois- osan 3. eli pohjataso
D 7533	-"-	-"-	NE	Linjan /122 ruudut, 3. eli pohjataso
D 7534	-"-	-"-	NW	Kaivausalue 2:n toinen eli pohjataso
D 7535	12.9.	-"-	S	Kaivausalue 1:n etelä- osa, 3. taso
D 7536	-"-	-"-	N, puus- ta	Linjan 854/ ruudut, 4. taso
D 7537	-"-	-"-	W	Tulisijan kohta ruuduis- sa 854/118 ja 854/120, taso 4.
D 7538	-"-	-"-	NW	Kaivamassa alk. vas. Timo Sepänmaa, Juha-Matti Vuorinen, Aija Antikai- nen ja Teija Tiitinen. Kaivettavana 4. kerros kaivausalueella 1.
D 7539	13.9.	-"-	NW	Kaivausalue 1:n eteläosa, 4. taso
D 7540	19.9.	-"-	N, puus- ta	Tulisija ruuduissa 854/118 ja 854/120 ja sen ympäristö 5. tasossa
D 7541	-"-	-"-	-"-	-"-
D 7542	-"-	-"-	-"-	-"-
D 7543	-"-	-"-	E	-"-
D 7544	-"-	-"-	W	-"-
D 7545	-"-	-"-	NE	Etualalla profiilia kai- vamassa vas. Gabriela Buschmann ja oik. Esa Laukkanen. Taka-alalla vas. Janne Koski ja oik. Johanna Viitaharju kaiva- massa 4. kerrosta kai- vausalueella 1.
D 7546	-"-	-"-	-"-	Profiilia kaivamassa etu- alalla edessä Esa Laukka- nen ja etualalla takana Gabriela Buschmann. Taka- alalla vas. Janne Koski ja oik. Johanna Viita- harju kaivamassa 4. ker- rosta kaivausalueella 1.
D 7547	20.9.	-"-	W	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on puret- tu yksi kivikerros, näky- vissä kivikerros B. Maa märkää.

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
D 7548	20.9.	PI	W	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on purettu kaksi kivikerrosta, näkyvissä kivikerros C.
D 7549	-"-	-"-	-"-	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on purettu kolme kivikerrosta, näkyvissä kivikerros D.
D 7550	-"-	-"-	-"-	-"-
D 7551	-"-	-"-	-"-	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on purettu neljä kivikerrosta, näkyvissä kivikerros E.
D 7552	-"-	-"-	NW	Vasemmalta alkaen Esa Laukkanen, Gabriela Buschmann ja Janne Koski ovat asettuneet rintamaan varjostaakseen valokuvattavana olevaa tulisijaa ruuduissa 854/118 ja 854/120
D 7553	-"-	-"-	W	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on purettu viisi kivikerrosta, näkyvissä kivikerros F.
D 7554	-"-	-"-	-"-	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on purettu kuusi kivikerrosta, näkyvissä kivikerros G.
D 7555	-"-	-"-	-"-	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen luoteispuolesta on purettu seitsemän kivikerrosta, näkyvissä tulisijan pohja.
D 7556	-"-	-"-	-"-	-"-
D 7557	23.9.	-"-	-"-	Tulisija koekuopan 855/118 kohdalla. Sen kaakkoispuolesta on purettu yksi kivikerros, kaakkoispuolesta näkyvissä kivikerros B,

Arkisto- numero	Kuvaus- päivä	Ku- vaa- ja	Ku- vaus- suun- ta	Aihe
D 7558	23.9.	PI	S	muu osa tulisijaa poh- jaan kaivettuna. Kaivausalue 1, pohja- taso
D 7559	26.9.	EL	N	Kaivausalue 1 peitetty- nä kaivauksen jälkeen
D 7560	-"-	-"-	W	Kaivausalue 2 peitetty- nä kaivauksen jälkeen